

1962-ben egy este...

"Mint mondja, történtek nagy dolgok azóta, például megvertük az angolokat idegenben, vagy Szalai besarkalta Lipcsében, de a legnagyobb dolognak azt tartja, amikor a letérdelő angolokat kifütyülték a magyar gyerekek. „Akkor láttam, hogy itt még lesznek nagy dolgok ebben az országban.”"

1962-ben egy este éppen a fürdőszobában
voltam, nem a fürdés miatt, mert az ajtó nyitva volt és én a kissozéken ülve
csináltam valamit, talán a cipőmről keféltam a rászáradt homokos sarat,
nem emlékszem. Az előszobaajtónál felhangzott a jól ismert három rövid csejgetés.
Tudtuk ki csejget így. Lali fürgén szaladt is ajtót nyitni.
Mindig nagyon örültünk Lalival, amikor apukám este megérkezett a TSZ-ből,
kis Bervájával Zsámbokról. Dologidőben legtöbbször csak hét végén jött haza.
Belépve boldogan újságolta, hogy 2:1-re legyőztük az angolokat
a chilei világbajnokságon. Lelkendezve hallgattuk Lalival, hogy ez milyen
nagy dolog, mert ez már a négy közé jutásért volt¹, és hogy milyen jó,
hogy újra van csapatunk, és a döntőbe jutásért majd a Csehszlovákokkal kell
játsszunk, ahová ha bejutunk a brazilok várnak ránk. Boldog izgalommal
latolgatta az esélyeket, mi Lalival csillogó szemmel figyeltük (abban a csapatban
Tichy mellett már a fiatal Albert, és tán Göröcs is játszott).

...
Nem sikerült...A meccsen ugyan nem az volt, ami hat évvel később, hogy Vitray
kétségbeesetten kiáltozza: "Jönnek a csehszlovákok! Jönnek a csehszlovákok!"
De azért a csehek szerezték meg a vezetést. Utána viszont a magyarok jöttek,
és Tichy egy hatalmas, a felső kapufáról a gólvonal mögé pattanó lövéssel
egyenlített. Legalábbis a magyarok úgy gondolták, hogy igen, de Latisev,
az orosz bíró nem így látta. A meccs egészére nem emlékszem, de erre a jelenetre igen.

Ezt az írást valamikor április elején kezdtem, azóta nem nyúltam hozzá, csak fejben
formálgattam néha, amikor eszembe jutott. A 2025 november tizenhatodikai mérkőzés adott
újabb ösztönzést a befejezésére.

In medias res: a folytatás indítása előtt álljon itt Szoboszlai meccs utáni pár szavas
felelgetőse:

„– Mennyire fáj most a szíved?
– Nagyon.
– Lehet egyáltalán most elemezni...
– Nem.
– ...hogyan jött vissza ez az ír csapat a mérkőzésbe?
– Nem.
– Jó mentalitású, fantasztikus gólokat szerző magyar válogatottat láthattunk. Egyszerűen ilyen
igazságtalan néha a futball? Hogy látod?
– Úgy néz ki, igen.”

Ma – 2025. november huszonhatodika, szerda este van. Folytatom a még idén tavasszal elkezdett írást. A magyar válogatott mérkőzéseivel kapcsolatos emlékeimet próbálom összeszedni. Írás közben nem ellenőrzöm az Interneten, hogy pontosan úgy történt-e minden, ahogyan előjönnek az emlékeimből, mert akkor kizökkennék az emlékek palotájából² és ezzel együtt az írás hangulatából is, hanem ahol a leírtak pontosságát illetően kétségeim támadnak: oda egy felső indexet biggyesztek, ezek az írás végi jegyzetekre, kiegészítésekre utalnak, s ott már a valóságos történéseknek megfelelően javítom azt, ami a csalóka emlékezet miatt esetleg javításra szorul. Úgy emlékszem hatodikos³ lehettem, amikor apukám magával vitt egy válogatott meccsre a Népstadionba. Mi az, hogy vitt...a kezemet szorította erősen, és úgy rohant velem a vasúti sínek feletti híd falépcsőin, hogy szinte a lábam sem érte a földet. A mérkőzés hétköznapi esett. Reggel – iskolába menet előtt – a lelkemre kötötte, hogy délután siessek haza a városból (az Imre utcai iskolából), hogy le ne késsük azt a HÉV-et, amivel még éppen kezdésre odaérünk a stadionba. Én egy kicsit elkéstem, éppen, hogy ledobtam otthon a táskámat, s már rohantunk is. A kalauz már akkor fűtyült, amikor még a híd lépcsőin voltunk, de még éppen fel tudtunk lépni az induló szerelvényre. Az NDK volt az ellenfél. A stadion tele volt. Novák tizenegyesére emlékszem, ahogy berúgja, s amivel 2:1-re⁴ nyertünk.

1966 nyara. Apukám akkor a jászfényszarui Tsz főagronómusa volt. Én egy hónapig – az aratás idején – ott dolgoztam, a munkám a kombájnok után beérkező gabona mérlegelése és az egyes fuvarok (kombájnonkénti) feljegyzése volt. A fizetésemből egy sebességváltós versenybiciklit szerettem volna venni. Az elnökéknél, Kocka Pali bácsiéknál laktam, apukám az aratás és a nagy munkák idején ritkán járt haza Gödöllőre, s ha igen akkor a kis Bervájával; éjszakára volt egy ágy a TSZ irodán, de nekem – úgy gondolta – kényelmesebb helyem lesz Pali bácsiéknál. Jó emberek voltak, az asszony nevére nem emlékszem, pedig szegény egy reggel leesett a padláslépcsőn és eltörte a lábát. A konyhából hallottam, ahogy jajgatva a nevemet kiáltja, hogy segítsek. Rohantam hozzá, majd a szomszédokhoz segítségért, akik aztán mentőt hívtak. Ekkor zajlott az angliai világbajnokság. TV még nem sok háznál volt, de az elnökéknél igen. A meccsek idején tizenöt-huszan is voltunk a nagyszobában, úgy szurkoltunk. Fekete-fehér tévén néztük a közvetítést. Első csoportmeccsünket a portugálokkal játszottuk. Nagyon jók voltak a portugálok, akkor tűnt fel a fiatal Eusébio, de a magyarok sem voltak rosszak, csak sajnos rengeteg gólhelyzetet hagytak ki, a portugálok viszont jóval hatékonyabbak voltak, így 3:1-re győztek. Szomorúak voltunk, no de majd a következő meccsen, akkor aztán megmutatjuk, latolgatták az esélyeket a felnőttek, bár volt aki óvatoskodva jegyezte meg, hogy a következő meccsen a brazilok várnak a magyarokra, igaz azzal vigasztalták magukat, hogy Pelé sérült, nem játszik. Aznap, ha lehet, még többen voltunk a TV előtt. Bene már a második percben berúgta. Kicszelezte az egész brazil védelmet. Vitray izgatottan kiabálta, a később szállóigévé váló mondást: Bene rúgja! Nagy volt az öröm. Úgy rémlik a brazilok Torres révén az első félidőben egyenlítettek⁵. Izgatottan vártuk a második félidőt. Embert addig még nem láttam úgy játszani, ahogyan azon a meccsen Albert játszott (évek múltán mennyire utáltam, amikor csípőre tett kézzel sétálgatott a mérkőzés közben a pályán). De akkor azon az estén tényleg varázsolta, a táncos lábú brazilok ellen, úgy cikázott át a középpályán, a védelmük között, mint angolna a nádszálak között. Egy lágy ívelés a jobb szélre⁶, Farkas emelkedik és kapásból hatalmas gólt zúdít a brazil kapuba. A brazilok is kezdtek éledezni de nem bírtak a magyar védelemmel. Egy akciójuknál Mészöly a földre került, ápolni kellett az oldalvonalon túl. Pár perc múlva felkötött karral jött vissza. Izgultunk, nehogy Mészöly sérülését, mozgásában korlátozottságát kihasználva egyenlítsenek a brazilok. Szerencsére nem így történt. Tizenegyeshez jutottunk. Mészöly állt a labda mögé. És berúgta. 3:1 lett a javunkra. A harmadik csoportmeccsen a bulgárok következtek. Ezt – úgy emlékszem – még Jászfényszarun láttam, az eredményre nem emlékszem, de úgy rémlik fölényesen⁷, könnyedén győzött a válogatott. A négy közé jutásért az oroszok következtek.

Azt a mérkőzést már otthon néztem. Sejtettük, hogy mi lesz a vége, de azért reménykedtünk. Otthon Lali is nagy izgalommal várta az oroszok elleni meccset. Elmesélte, hogy ő a brazilverés után ruhástól ugrott az egyetemi strand 25 méteres medencéjébe, mert erre fogadott a lakótelep fociszerető gyerekeivel. Anyukám biztosan nem dicsérte meg érte. Az oroszok ellen, rögtön az elején Szentmihályi kapott egy potyagólt. Az ellenfél kapuját Jasin védte. Bármennyire utáltuk is az oroszokat el kellett ismernünk, hogy Jasin jobb kapus, mint Szentmihályi. Valahogy azért kiegyenlítettünk. Nem emlékszem hányadik percben egyenlítettünk, még az első félidőben-e, vagy a másodikban, aztán az oroszok megint rúgtak egy gólt. A csapat hajtott, sorozatos támadásokat vezetett az egyenlítésért, de Jasin mindent védett. És akkor Rákosi a mérkőzés vége felé (arra sem emlékszem ki volt a szövetségi kapitányunk és miért kellett a brazilverő csapaton változtatni, mert Rákosi a brazilok ellen nem játszott) az ötösön belül szemben a kapuval bal oldalról a félmagasan belőtt labdát kapásból a kapufára rúgta.⁸ Utána több ilyen lehetőségünk már nem volt. Kiestünk.

...

És aztán jöttek a Csehszlovákok. Világbajnoki selejtezők az 1970-es vb. részvételért. Arra már nem emlékszem miért kellett a csehekkel háromszor is megmérkőznünk, ha egyszer Budapesten legyőztük őket, Prágában meg döntetlent játszottunk velük?⁹ Marseille: 4:1-re kaptunk ki. Vitray kétségbeesett kiabálására emlékszem: És jönnek a csehszlovákok, meg leginkább arra, hogy a negyedik góljuk után, ami elég nagy potyagól volt: két játékosuk, kétrét görnyedve, a térdét csapkodva nevetett a magyarokon a felpálya tájékán. Nem is nevetés volt az, hanem röhögés, az ellenfelet kigúnyoló, megalázó, sportszerűtlen röhögés. A 66-os brazilok elleni győzelemtől számított bő három év a magyar focinak az a korszaka volt, ami 59-től számíthatóan még úgy tűnt feledtetni tudja az 54-es vb. döntő kudarcát, az 56-os vereszeséget, és az 58-as világbajnokságon mutatott csalódást keltő játékot. Az 58-as vb-re nem emlékezhetek, kicsi voltam még akkor, arra a meccsre sem, ahol - többek között Albert hihetetlen cselsorozata végén szerzett góljával is - a Népstadionban a magyarok 4:2-re¹⁰ verték a németeket. Ez az írás sem a „Régi dicsőségünk hol késel az éji homályban?” fölötti sóhajto merengés, sem pedig (futball)történeti igényességgel megírt esszé nem szeretne lenni. „Tollamat” az az indulat mozdította meg, melyet a bevezetőben idézett riport riportalanynak szövege váltott ki belőlem. Egy ember, aki azt meséli magáról, hogy élete összes alapélményét a focipályán szerezte, aki – saját állítása szerit – összes fontos ismeretét a magyar valóságról, a hétköznapi emberekről az öltözőkben és a pályán tapasztaltak alapján gyűjtötte magába, akinek világképében a foci különleges helyet foglal el; nyilatkozatai alapján szent helyet, aki igazi futballszurkolónak vallja magát, és aki történetesen az ország miniszterelnöke is egyben, az - amikor a focival kapcsolatban ilyen mondatokat ejt ki a száján, az szegénységi bizonyítványt állít ki magáról, az bizony a szeretett játéka alapelveivel sincs tisztában; mondataival szentségtörést követ el, és nagyon rossz példát mutat az általa említett „magyar gyerekek”-nek. Szóval ötvenkilenctől hatvankilencig, amíg gyerekek voltunk: a fiúk többségének, köztük nekem is fontos volt a foci, a szurkolás, a játék, az akkori - focival kapcsolatos - élmények, emlékek mélyen belénk ivódtak. Iskola után várt bennünket a grund a lakótelep sarkában, homokos focipályánk: az alvég-felvég meccsek; Molnár öcsi, Benedek Jancsi, Szabó Bandi, Lali, Bátori Zoli, Galicz Tibi, a Böle testvérek és lesajnált ráadásként (Lali érdemeire való tekintettel) engem is beválasztottak valamelyik csapatba (mindig a két legjobb választott, az egyik kapitány Molnár öcsi, a másik Benedek Jancsi volt, lábukon táncolt a labda, játék közben nevettek, ha sikerült a másikat hintába ültetni, lerázni, ez nem a gúny nevetése ez a játék örömeiből születő nevetés volt, olyan mint Ronaldinho soha nem szűnő mosolygása); beválasztottak engem is (nem jártam úgy, mint Ady:

„Valamikor labdatéren
Hét fiúk ha összekaptunk sorshúzáson,
Ki az az egy nem osztozó
Labdaverő boldogságon,
Ki az az egy, ki ne játsszon,
Engem dobott ki a sors,
Mindig engem, mindig engem.”)

de a sorsdöntő alvég-felvég meccsek válogatottjába soha nem választottak be, de tudtam én, nem búsongtam, hogy nem vagyok odavaló, a többiek sokkal jobbak, maradtam a pálya szélén lelkes szurkolójuk. A játék tavasztól késő őszig sötétedésig a pályán tartott bennünket. A vacsoraidő közeledtével a szürke a piros és a sárga házból az anyák messzire hangzó kiabálása hívta a játékba belefelejtkező gyerekeket. Ezeknek a parancsoknak általában csak a sokadik elhangzásukkor tettünk eleget; a legjobb a Böle gyerekek helyzete volt, ők a sárga ház harmadik lépcsőházának (a pályához legközelebb ez a lépcsőház állt) második emeletén laktak, anyjuk hívására hazarohantak, majd egy perc múlva már rohantak is vissza egy-egy szelet zsíros, vagy vajas kenyérrel a kezükben, és visszaálltak játszani, Szabó Bandi is és mi is Lalival a sárga ház első lépcsőházában laktunk, onnan már nemigen jöhettünk vissza vacsora után játszani, meg akkorra már be is sötétedett. Utóbb a grundunkat elvették, garázsok épültek a helyére. A lakótelep mögötti erdőben azért a felnőttek megtisztítottak nekünk egy focipályányi helyet, de az már focizásra alkalmatlan volt, oldalirányban lejtett, füves gazos, buckás, gyökércsonkos volt a talaja. Játsszani nem lehetett rajta, maximum egy kicsit kapura rugdosni. Abba is maradtak a meccsek, az alvégiek sem jöttek el többé hozzánk. Véget ért a gyerekkor. Akkor már a sárga ház mögött ültünk a fűben és hallgattuk ahogy Füredi Jancsi az első emeletről a szalagos magnójáról játszatja nekünk a Beatles számokat, bandáztunk, kamaszodtunk, jókat nevettünk egy-egy filmélményen, a Frédi-Béni poénjain, áhítattal hallgattuk, ha valamelyik „nagymenő” a lányokról mesélt. Én akkor már többnyire kimaradtam a bandából, Lali és Szabó Bandi sokkal inkább része volt a csapatnak, mint én. Fogalmunk sem volt arról, hogy hatvankilencben véget ért a magyar foci nagy korszaka, és onnan már fokozatosan lejtőre került. A gimiben a IV.d-s Kiss Sanyi nagy Vasas drukker volt. A hatvanas évek elejétől a hatvanas évek végéig a magyar bajnokság a Vasas és a Fradi vetélkedéséről szólt. Sanyi áradozott a Vasas játékosokról, Farkasról, Mészölyről, Ladinszky-ról, de a fradis Varga Zoliról is. A kis Varga, így mondta. Aztán Varga disszidált, később Ladinszky is. Varga zsenialitásáról ide kívánczik egy Esterházy részlet Az utazás a tizenhatos mélyére című könyvből:

„Minden pályagondnokról, így erről is, Karlóék jutnak az eszembe, a pár, Karló és Mari. Sokáig része voltak az életemnek. Utoljára talán azon a Ferencváros – Újpesti Dózsa meccsen, vulgo Fradi-Dózsán láttam őket, amikor Varga Zoli oda-vissza felbőrözte a Noskó nevűt. A felpályánál történt, úgy a K szektor előtt, Varga finoman áttolta Noskó lába között a labdát, nem rúgta, még csak nem is gurította, tényleg úgy tolt, noszogatta, mint akinek mindez igazán nem fontos. De fontos volt. Tudta ezt minden néző, és tudta Noskó is. Villámgyors, gonosz mozdulattal megfordult hát, és akár egy felbőszült bika rontott Vargára – aki már ismét a labda mellett állt, és elképesztő flegmával visszapaskolta azt, ő maga pedig kicsit hátrább lépett, mint aki csupán udvarias, mint akinek nincs is köze itt semmihez, kívülálló, ugyanolyan néző, mint én vagy te, lám, itt van hát ez a derék ember, ez az újpesti sporttárs, aki most oly érdekesítő és drámai küzdelmet folytat evvel az ide-oda bókászó labdával, no lám, no lám, mire megy vele...

De én akkor már csak Karlót néztem, elnyílt a szája, mint egy gyereknek (akkor lehetett olyan negyven, barna, olaszos, csinos férfi, nagy pocakját derűsen tologatta, és

valahogy senki se gondolta kövérnek), a szája elnyílt, szemében majdnem rémület ült, de biztosan csak a könnyeket láttam. Ez csoda, öregem, ez kész csoda, ilyen nincs is, suttogta hetvenezer ember közt, akár ha Lourdes-ban lettünk volna.”

A marseillei vereség következményeként nem jutottunk ki a világbajnokságra. Azon a vébén láttam életem máig legemlékezetesebb mérkőzését: az olasz-német elődöntőt. A 70-es világbajnokságtól a hetvennégyes vébét megelőző válogatott meccsekről viszonylag kevesebb emlékem maradt. De azért van onnan is egy pár, két emlékezetes meccsen a stadionban is kint voltam. Az egyik egy NSZK elleni barátságos meccs 1972 tavaszán. Emlékszem nekem szilárdságtanból kellett pótzéháznom az egyetemen (nem túl dicső emlék, de a tartószerkezeti tárgyak már csak ilyenek, ott sokszor ír pótzéházat az ember). Talán délután kettőkor kezdtek a pótzéházat a „K” épület egyik nagy előadóójában (a tartószerkezeti tárgyakból zéhák után mindig összevont pótzéház napot tartottak, ahová az építész kar összes évfolyamából jutott résztvevő bőven, a karon akkor még a fiú hallgatók voltak többségben), a terem teljesen tele volt. A meccs talán délután négykor¹¹ kezdődött, többen el szeretnénk volna menni, hogy élőben láthassuk játszani a nagynevű németeket, sürgettük is az oktatókat, hogy gyorsabban osszák ki a feladatlapokat, mert elkészünk a meccsről. Kezds előtt nem sokkal értünk ki a stadionhoz. Luchesi Ottóék a kerítésen másztak be, én nem voltam olyan bátor, inkább jegyet vettem; a kerítésen bejutókat lovas rendőrök üldözték, Ottóékat nem kapták el. A meccsen kikaptunk, de nem nagyon. Aztán még ugyanebben az évben volt három tétmeccs Románia ellen.¹² Ezeket csak a TV-n láttam. Két döntetlen után a harmadik meccs semleges pályán volt. Szőke utolsó perces góljával nyertünk. Az nagy volt. Talán ennek a harmadik meccsnek a nézése közben történt Kolozsváron. Apukám mesélte el később a jelenetet. Apukám húga román férfihez ment feleségül. Kolozsváron éltek egy panelház második emeleti lakásában. Két fiuk született: Mitica és Jancsi. Jozefa néni otthont adott a mezőbándi unokatestvéreinknek is, amikor gimnáziumba jártak Kolozsváron. Apám egyik öccsének lánya Magdika is ott tanult, a másik öccsének a fiában, Gabiban nem vagyok biztos, a tény az, hogy a mérkőzés idején éppen náluk volt. Annál a mindent eldöntő Szőke gólnál Mitica bácsi bosszúsan felkiáltott: Na, gólt lőttek a bozgorok !!!(magyarul a bozgor hazátlant jelent, ezt egy erdélyi magyar nem szokta szótlánul eltűrni, pláne nem egy olyan hevesvérű, erőszakos valaki, mint amilyen az én unokaöcsém volt. Felugrott és a család férfi tagjait ki akarta pakolni az második emeleti ablakon. Jozefa néninek és Magdikának sikerült azért valahogyan lecsillapítania).

Aztán eljöttek a 74-es vb. selejtező mérkőzései 73-ban. A svédek elleni 3:3 a Népstadionban, pedig ha nyerünk kijutunk a vb-re. A döntetlen nem volt elég, mert ugyan azonos pontszámmal zártunk, mint az osztrákok és svédek, de az osztrákok gólkülönbsége eggyel jobb volt, mint a miénk, így a svédek és az osztrákok játszottak egymással egy póts selejtezőt.¹³ A lelátó felső karéján ültem, kb. a tizenhatos vonalával egy vonalban, a második félidőben ez a svédek térfele volt. A meccsen az első gólt a magyarok lőtték, aztán a svédek 2:1-re fordítottak, majd 3:2-re már a magyarok vezettek. Örült hangorkán bízta a csapatot. És az a baj, hogy nemcsak a közönséget, hanem a csapatot is elkapta valami meggondolatlan hév. Örült mód támadtak, egyre-másra futottak a támadások a harmadik gólunk után is a svéd kapura. Vidáts – sérülése következtében – bekötött fejvel rohamozott. És a magyar gól után pár perccel Edström - a tizenhatoson kívülről – fejvel kiegyenlített.¹⁴ A csapatban már nem maradt erő, hogy még egy gólt lőjön. Így ez a világbajnokság is elúszott. Ez a vébé is emlékezetes meccseket hozott. A lengyelek jó szereplése meglepetés volt, de annyiból nem, hogy a selejtezősorozatban kiverték az angolokat. A vébén viszont a csúcs a hollandok totális futballja volt. A Bercsényi kollégium meccset néző társasága két táborra szakadt és parázs vitát folytatott arról, hogy melyik az igazi futball, a tábor egyik fele a brazilokra esküdött, a másik a hollandokra. Én is az utóbbiakhoz tartoztam, de sajnos beigazolódott Lineker igazsága: „A futball olyan játék, amit 22-en játszanak 90 percen át, és a végén mindig a

németek nyernek.” Bár a hollandok Cruyff révén tizenegyesből már az elején vezetést szereztek, a németek kiegyenlítettek, fordítottak és 2:1-re győztek.¹⁵

Az itthoni válogatott meccsek után a Metro aluljárókban a hazafelé tartó szurkolók amolyan utcafórumokon vitatták meg az eseményeket. Többnyire elkeseredett, parázs hangulatú beszélgetések, viták voltak ezek: mit, hogyan kellett volna, hogy nyerjünk: ellenzéki hangulat a ki nem mondott és ki nem mondható hatalom ellen, sokszor még két órával a mérkőzés után is. Több ilyen is ott voltam – úgy rémlik az Emkénél, ...a rendőrök jobbnak tartották, ha ilyenkor nem jönnek oda.

A világbajnokságot követő négy évben megint bizakodásra okot adó dolgok történtek a magyar fociban. Ez az időszak az Újpesti Dózsa nagy időszaka. Feltűnt a táncos lábú Törőcsik, aki Varga Zolihoz mérhető istenándotta tehetség volt. És Nyilasi is egyre jobb lett. Anyukámnak pár évvel a válása után lett egy udvarlója, ez az időszak tán két évig tartott. Sanyi nagy Újpest drukker volt. A Dózsa nagy menetelése a Bajnokcsapatok Európa Kupájában. A Megyeri úton megverték a Celticet, a Benficát, a döntőbe jutásért¹⁷ pedig a Juventussal¹⁶ játszottak. Mind a három meccsen kint voltam Sanyival, azt hiszem a Benfica elleni találkozón történt: az egyik gólnál, amikor felugrottunk leszakadt a vállamra akasztott tarisznyám, ezt egy szürke sálból csináltam, és az elejére egy kicsi nemzetiszínű szalagot varrtam ezt nem a meccsek miatt, hanem azért mert akkoriban még március tizenötödikén se szívelte a hatalom a kokárdát, március tizenötödike után (szerény kis ellenállás, de azért ellenállás) én hónapokig fönt hagytam a szalagot a tarisznyámon, csakazértis...A gólöröm után felvettem a lábam mellől a tarisznyát, de csak otthon vettem észre, hogy a személyi igazolványom kiesett belőle. Egy héttel később valaki elküldte Gödöllőre levélben. A Benficában Eusebio is játszott¹⁸. Talán ez után a meccs után ment el Guttman Béla sírjához kérlelni a halott mestert: oldaná már föl a Benficát sújtó átkát.¹⁹

A Dózsa Olaszországban 1:1-et játszhatott. Itthon 2:1-re és továbbjutásra állt, amikor – talán negyed órával a vége előtt – Altafini, az öreg róka egyenlített¹⁶, hiába üztük, hajtottuk a csapatot, az olaszok kivédekeztek a végéig, így ők jutottak tovább. A válogatott szövetségi kapitánya ismét Baróti Lajos lett. Emlékszem egy itthoni argentínok elleni előkészületi meccsre is, úgy emlékszem, hogy azt is a Megyeri úton néztük Sanyival.²⁰

Ebedli és Törőcsik jó barátok voltak (Ebedli fradista, Törőcsik dózsás). A meccsen Ebedli és Törőcsik (Ebedlő és Törő) hülyét csináltak az argentínokból. Ebedli számtalan forintos labdával szöktette Törőcsiket.²⁰

Még ugyanebben az évben egy barátságos, nagyon jó, mérkőzésen 4:2-re vertük az osztrákokat Bécsben. Ekkor játszott először együtt a válogatottban Nyilasi és Törőcsik.²¹ Ezt a meccset Laliék Rákóczi út kollégiumában néztük. A 78-as világbajnokság selejtező meccsei közül kettőn voltam kint a Népstadionban: az oroszok²² ellenin és a Bolívia elleni interkontinentális póts selejtezőn.²³

Özönlött a nép. A biztonsági emberek a táskánkat, tarisznyánkat is megmotozták. A tarisznyámba is belenyúlt az egyik, abban minden volt, de egy-két rajzszög biztosan, szétszórva az alján, azt reméltem – kicsinyes bosszúvágy, tudom – hogy nyúljon bele az egyikbe a kutakodó. Zászlót csak nyél nélkül lehetett bevinni. Lali hozott is egy jó nagyot feltekerve, aztán a helyünkre vezető lépcsőkön lefelé már boldogan lobogtatta. A Stefánia út felőli oldalon, az alapvonal mögött, a kapu felől nézve bal oldalon ültünk, a második félidőben ez volt az orosz kapu. Zúgott-morajlott a nép. Egyik sógorunk Attila, Kati unokatestvérünk férje, is velünk volt. Végre vezetést szereztek a magyarok. Zengett a hajrá

magyarok, ordítottunk, ahogy a torkunkból kifért, mert ugye az oroszok...bennünk volt, hogy azokat nem szabad legyőzni. Féltünk, hogy kiegyenlítene, majd megfordítják az állást. És kiegyenlítették (de nem, itt megszegem az előzetesen tett ígéretemet, miszerint a bizonytalan emlékezet torzulásait az írás végén a jegyzetekben pontosítom; nem egyenlítették ki, lásd ott). Még jobban ordítottunk, megállás nélkül, és akkor jött Kereki és befejelte, de egy pillanatnyi szünet nélkül - a záró sípszóig - buzdítottuk a csapatot. 2:1-re nyertünk. Attila időnként rémülten nézett ránk. Máig emlegeti, hogy egészen megijedt tőlünk, úgy látta teljesen kivetköztünk önmagunkból, lehullott minden civilizációs máz rólunk. Attila nem szereti a focit, azt mondja ugyan, hogy csak a magyar focit nem szereti. Szíved joga, hogy mit szeretsz –mondom neki olyankor – de a magyarok ellen azért nem kellene drukkolnod. Az unokahúgom régebben, tán még akkor is, a mérkőzés évében, az NB1-ben kosarazott (a Szeged csapatában). Kati szereti a sportot, és mindig szurkol, ha magyar vonatkozású esemény van. Ott ül a TV-előtt, izgul és kiabál. Attila legtöbbször ilyenkor a másik szobában, vagy az étkezőben ül és olvas...Az oroszok elleni itthoni győzelem után úgy alakultak a későbbi eredmények, hogy a magyarok végeztek a csoport élén, de – mivel csak három csapatból állt a csoport – még egy pótselejtező várt rájuk Bolívia ellen, azon is kint voltam, akkor a stadion átellenes sarkán ültem, kicsit előrébb, mint az alapvonal. Az a mérkőzés örömfoci, népnünpély volt, tudtuk, hogy azt a 6:0-t a visszavágón Bolíviában, a mégoly magas tengerszint feletti magasság ellenére sem tudják a bolíviaiak felülmúlni. Nem is tudták, a kinti meccsen is nyertünk 3:2-re, kicsit sajnáltam is őket, mert úgy emlékszem a háromból az egyik gól öngól volt. Az itthoni Bolívia elleni mérkőzésen már házas emberként ültem a stadionban. Nem emlékszem rá, hogy Ili tiltakozott volna a menetelem ellen. És eljött a VB ideje. Argentína. Tizenkét évvel az angliai részvétel után, végre megint világbajnokságon szurkolhattam a magyarokért. Jó csapatunk volt: a tagjai között Nyilasival, Törőcsikkel, jó szövetségi kapitánnyal (Baróti Lajos). Elég nehéz csoportba kerültünk: a házigazda Argentína mellett Olaszországot és Franciaországot kaptuk. Az örök szurkolói optimizmus azért azt mondatta velünk, hogy jöhet nekünk akárki is, a fiúk legyőzik őket (meg ugye előkészületi meccsen is megvertük őket itthon). A VB. azért nem túl jó előjelekkel indult. Útközben a csapat leszállt Londonban és játszott egy előkészületi meccset az angolokkal a Wembley-ben. 4:1-re kikaptak. A meccs előtti napon Fazekas feleségét (aki elkísérte a csapatot) áruházi lopáson érték. Búcsúzásakor a vereség után – az angol újságok jó utat és sikeres világbajnoki szereplést kívántak a magyaroknak (ebben a sportszerűségen túl nyilván volt egy kis lekezelő gúny is (hiszen ők nem jutottak ki), és ugyanakkor irigység is, (hogy mi miért igen, amikor ők nem?) A VB. nyitómeccsét mi játszottuk az argentinokkal. Nagyon jól kezdett a csapat. Már az első negyedóra végén vezettünk. Törőcsiket csak sorozatos durva szabálytalanságok árán tudták feltartóztatni Nyilasi és a többiek jobbnál-jobb labdákkal szöktették. A bíró nem torolta meg az ellene elkövetett szabálytalanságokat. Törőnek végül elfogyott a türelme és visszarúgott. Egyből kiállították. Az argentinok ezután egyenlítették, majd a vezetést is átvették, ám a magyarok még tíz emberrel is jól játszottak, és Nyilasi vezérletével támadtak, ezért őt is rendre felrúgták, végül, hogy a bíró sorra elengedte ezeket az alattomos szabálytalanságokat, Nyilasi is elégtételt vett, mire őt is azonnal kiállította. Az eredmény már nem változott, 2:1 maradt²⁴, viszont a mérkőzés következményei nagyon súlyosak lettek számunkra: Törőcsiket és Nyilasit mind a két hátralévő csoportmeccstől eltiltották, és nélkülük, meg az első mérkőzésen átélték miatt szárnyaszegetté vált a csapat és az olaszoktól és a franciáktól is kikaptak. Az olasz foci akkor újra felívelőben volt, a franciák még nem, de velük sem bírtunk. Ez a Világbajnokság a gyászos első meccsünk után is rossz emlékezetű maradt. A hazai pálya nagyon lejtett. Perunak nagyon jó csapata volt akkor. Chumpitaz vezérletével igen jó meccseket vívtak, kivéve az utolsót, amelynek az eredményétől függött, hogy Brazília, vagy Argentína kerül-e a döntőbe. Peru 6:0-ra kapott ki azon a meccsen.

²⁵Minden focirajongó (kivéve az argentinokat) tudta, hogy ez bunda volt a javából, igen

gusztustalan bunda. Peru azóta sem tudott kijutni a világbajnokságokra (ez nem biztos, hogy így van, de tényleg nem rémlik, hogy a 78 után következő vébék egyikén is részt vett volna.)

...Hogy kiestünk onnantól kezdve én a hollandoknak drukoltam, bár az olasz focit is nagyon szeretem, de a 74-es világbajnokág után még nagyon sokáig szurkoltam Hollandiának a nagy focieseményeken. Az argentin-holland döntőn szintén erősen lejtett a hazai pálya: és sok furcsaság közepette Argentína lett a világbajnok.²⁶ ...Nem tudom hány óra az időeltolódás Buenos Aires és Magyarország között (persze most, hogy megnéztem, már tudom). Mindenesetre arra emlékszem, hogy már este volt, amikor elkezdődött a TV-n a döntő, és azidőtájt szoktuk fürdetni Rékát. Réka négy hónapos sem volt még a döntő idején. Mindig közösen fürdettük, dehát egy világbajnoki döntő az más. Ili biztosan szólt, hogy menjek fürdetni, és én biztosan azt mondtam, hogy majd a meccs után. Anyósoméék hálósobájában néztem a TV-t. Nyár volt, dinnyeszezon. Anyósoméék ilyenkor a dinnyességben voltak. Gyanús csend volt a kisszobában, ahol Rékát fürdette. A mérkőzés után (2x15 perces hosszabbításban dőlt el) benyitottam a kisszobába. Ili sötétén hallgatott. A belső szobában, az volt a hálósobánk: a szőnyeg teli volt szétszaggatott, vagdalt papírdarabokkal meg annak a bohócbabának a darabjaival, amit még az összeházasodásunk előtti karácsonyon csináltam neki nagymamám segítségével. Az ajtó közelében hevert, és nézett rám csodálkozó, tágra nyílt szemekkel a bohócbaba letépett feje. Nem szóltam semmit, sarkon fordultam és úgy ahogy voltam, talán még arra sem figyeltem, hogy mind a két lábamon legalább papucs legyen, csakúgy zokniban kifordultam a szobából, ki a verandaajtón, ki a kiskapun, az utcára, és mentem, világgá indultam. Ili az ötödik háznál ért utól. A nyakamba csimpaszkodott, úgy próbált visszatartani. Némán zajlott az egész. A végén engedtem neki és visszafordultam. Később azt mondta „mindig is idegesített annak a babának a nézése.” A széttépett – egy évig írt – szerelmes levelemről pedig azt, hogy az utána írt egy oldalas levél volt az igazi, nem az a kiszenvedett hosszú. Foci miatt már soha többé nem balhézott. Egyszer még a sport miatt igen, amikor vagy háromnegyed évig Dunakeszin laktunk, és Borg McEnroe -val vívott egy izgalmas, nagyszerű tenisdöntőt, és én többszöri sürgetése ellenére azt feleltem, hogy nemsokára vége lesz, nagyon izgalmas, kivárom a végét és csak azután viszem le a házunk előtti játszótérre az akkor két és fél éves Rékát; lebegőzni, ahogy mindig mondta Réka, és ahogy szinte állandóan és mindig ott szeretett lenni. A játszótéren nem sok minden volt: egy libikóka, egy hinta, néhány csővázás mászóka, és egy görgő fémhengerekből álló csúszda (ami egyszer a kezét is becsípte), és aminek lépcsőjén fáradhatatlanul, újra meg újra felmászott, hogy utána boldogan lecsúszhasson, volt egy homokozó is. 45 éve is elmúlt már, hogy ott éltünk, a házunk a Dunakeszi-Járműjavító állomáshoz egy kőhajításnyira volt, szerintem ma sincs több játék azon a játszótéren³². Szóval akkor, amikor nem mozdultam, akkor hallottam, hogy a konyhában csörömpölve törnek össze a földhöz vagdosott tányérok. A mérkőzés végén aztán kivittem Rékát, Ili megbékélt, csak jó néhány tányérunk bánta a teniszt. Az egyéb sportközvetítéseket se nagyon szerette, de nyolcvannyolcban, amikor az „ússzál kicsi lány!” legyőzte a behemót német nőket az olimpiai döntőben ő is ott izgult, kiabált örendezett velem és a két gyerekkel együtt a TV előtt Egerszegi győzelmén, sőt 2004-ben a portugáliai EB-n még a meccseket is nézte, igaz, csak az izgalmasabbakon nézett rá jobban a foteleből a TV-re, de például amikor a hollandok 6:1-re, vagy 6:0-ra (?) megverték a szerbeket, az nagyon tetszett neki. Ez az argentinai VB. illetve az akkori csapat egyik nagyszerű játékosa: Ardiles vagy tíz évvel később újra előjött, amikor Lali azt írta nekem Nottingham-ből, hogy ez az Ardiles, ez még mindig micsoda játékos!!! (mert élőben látta egy-két angol bajnoki meccsen).

...

Amikor Borsos Laci elmesélte nekem, hogy a szerelme, a felesége kedvéért abbahagyta a versenysakkot, és a srácokkal sem ment el többé a Börzsönybe bandázni: magamban akkor is, meg most is, ahogy ezt írom mélyen megemeltem és megemelem a kalapom: tisztelem ezért a lemondásért, de én, ha nem élet-halál kérdéséről volt szó, sohasem tudtam a válogatott meccseinek nézéséről lemondani, még azokon a hosszú évtizedeken keresztül sem, amikor a magyar labdarúgást alig néhány – egy kezemen meg tudnám számolni hány – a megtartó emlékezetre méltó játékos képviselte, az egyik, aki ezt mindenképpen megérdemli az Gera Zoltán. ...Réka első kutyája Csöpi volt a másik a családukból, aki nagyon nem bírta a focit. Ahányszor csak meghallotta a bekapcsolt TV-ben a meccsmorajlást, a közönség zúgását, mindig azonnal kiment a nappaliból, mert tudta, hogyha olyan a helyzet, vagy pláne, ha a magyarok gólt lőnek, akkor én felkiáltok, és ettől ő mindig szívbajt kapott, ezért inkább már rögtön a meccsek elején kiment a szobából.

...

A 82-es világbajnokság előtti selejtező mérkőzésekre nem nagyon emlékszem (így utólag is meglepő, hogy ebből a nehéz csoportból, a csoport első helyén végezve, kijutottunk). Szinte biztos, hogy csak egy mérkőzésen voltam kint a Népstadionban: a románok ellenin. A meccsre megint együtt mentünk Lalival és ott szurkolt velünk Erdélyből a kilenc unokatestvér közül a második legfiatalabb: Lajika. A magyarok nyertek 1:0-ra. Lajika természetesen a magyaroknak szurkolt, de azért áradozott egy nagy tehetségű román focistáról, Hagiról, aki akkor még nem játszott a válogatottban, de mindenki tudta Romániában, hogy nagy játékos válik majd belőle.

...És eljött a spanyolországi világbajnokság. Az argentinai után Baróti lemondott, és nem tudom mikortól, de a selejtezők idején már igen: Mészöly lett az új kapitány. Az első csoportellenfél Salvador volt. A magyarok 10:1-re nyertek, ez talán még a mai napig is világbajnoki csúcs. A honi sajtó, a nép, mindenki a mennyekben volt, hogy húhahó, most aztán, most aztán már a lábunk előtt az egész világ!!! A salvadoriak után Argentína következett.

Most visszavágunk nekik a négy évvel ezelőtti gyalázatért, fogadkozott az edző, a szakvezetés, a játékosok. A csapatunk tagja volt még Töröcsik és Nyilasi is (bár nem emlékszem, hogy Mészöly minden meccsen szerepeltette-e őket), de már ott voltak az új „Titánok” is: a Salvadornak négy gólt rúgó Kiss Laci, és Pölöskei is. Az argentinok 4:1-re gázoltak le bennünket, Pölöskei cselsorozata, és a cselsorozat végén szerzett gólja azért nagyon szép volt. A másik meccsen Belgium is legyőzte Salvadort, első meccsükön pedig – nagy megleptésre – döntetlent játszottak Argentínával. A továbbjutásért őket le kellett volna győznünk. Nem sikerült, pedig ezen a mérkőzésen is a magyarok szerezték meg a vezetést, de – talán negyed órával a vége előtt – Belgium kiegyenlített, és bár voltak még helyzetek itt is ott is (de főleg ott), a magyar csapat már nem tudott gólt lőni, így nem jutott tovább. Mészöly nagyon szabadszájú, káromkodós, mocskos beszédű szövetségi kapitány volt. A TV-n keresztül is hallottuk milyen ocsmány káromkodásokkal biztatta a játékosait. Emlékszem mérgelődtem, mert ugyan elég jól támadtak a mieink és az első félidő közepe táján meg is szerezték a vezetést, de aztán Mészöly inkább az eredmény tartására biztatta őket, sokszor kiabálta befelé „üsd el a...!!!” – a mondat többi részét nem írom le. Mészöly segítője a kispadon Mezey volt. Knézy többször korholta Mészölyt a trágársága miatt és volt, hogy szövetségi kapitányi döntéseit is vitatta. Mészöly nagyon megsértődött, a vb. után le is mondott. „Jó estét, jó szurkolást!” Az örök optimista Knézy mindig így köszönt be a közvetítéseken. Nem szerettem a

sokszor tudálékoskodó stílusát, de az tagadhatatlan, hogy ő minden közvetítésre felkészülten ült be, a fia nem ütött az apjára, mert ő rengeteget hibázik, pontatlan, dehát ez csak a tárgyunk szempontjából érdekes, amúgy ez szinte a jelenkori magyar újságírás egészére igaz.

...

82 őszén már Mezey volt a szövetségi kapitány. Késő ősszel, egy ködös vizenyős novemberi napon a válogatott barátságos meccset játszott a Népstadionban a dánokkal. A dán csapatban ott volt Simonsen, az aranylabdás játékosuk. A nem túl sikeres világbajnokság után nem sokan ültünk a stadionban. Azért volt egy pár dán szurkoló is: mellettem egy barátságos fiatal dán lány és fiú ült. Sokat tülköltek a csapatuknak. A bemelegítésnél a magyaroknál szokatlan dolgokat figyeltem meg. Erősen meglőtt lapos labdákra rajtoltak rá és hat-nyolc méterről bedobva magukat: a fűvön csúszva próbálták azokat elérni, mint ahogyan a hátvédek próbálnak becsúsztatva szerelni. Ezt aztán a mérkőzés közben is többször megcsinálták, eléggé sikeresen támadták le az ügyes, mozgékony dánokat. A meccset a magyarok nyerték 1:0-ra. 83-ban egy másik barátságos mérkőzésen is ott voltam. Az angolok jöttek Budapestre. Az angolok látogatása mindig nagy szó. Hívtam is az öcsémet, hogy menjünk ki együtt. Őt, szegényt a felesége nem engedte, én vígan mehettem. Az angolok 3:0-ra nyertek, Brooking rúgott egy akkora gólt, hogy a labda beszorult a kapuvas és a háló közé, Katzirz meg sem tudott rá mozdulni. Szép gól volt.

...

A 86-os világbajnokság selejtezőit a TV-n néztem. Az itthon játszottak egyikén sem voltam kint, még a 3:0-ra végződött örömfocis brazilok elleni barátságos meccsen sem. A világbajnokság előtt az európai sport újságírók a magyar csapatot tartották a legjobbnak Európában. Már a 84-ben játszott mérkőzéseken is látszott, hogy Mezeynek van elképzelése a fociról és azt meg is tudja valósítani a csapatával. A szezon végén Mediterrán vidéken készítette fel a játékosokat. Tengerparti homokban fociztatta őket, úgy, olyan talajon játszottak, edzettek ahogyan a Copacabana homokos strandján a brazil srácok. Egy előkészületi meccsen így télen 4:2-re verték a spanyolokat.

...

A Bécsben játszott Ausztria elleni mérkőzést 3:0-ra (?), vagy 3:1-re (?) nyertük, nem nézem meg az Interneten, hogy mennyire, mert azon a mérkőzésen annyira jól játszottak a magyarok, hogy a győzelem egy pillanatig nem forgott veszélyben: Kiprich, Nyilasi, Esterházy is elemében volt, Kiprich-hel egyáltalán nem bírtak az osztrák védők, semmiféle görcsösség, meg a későbbiekben oly sokat emlegetett tét nem bénította őket; aztán Détári gólja: a tizenhatosra félmagasan belőtt labdát átvette jobbal, onnan leejtette a bal lábára és azzal egyből belőtte a kapuba. A hátvédek és az osztrák kapus azt sem tudták merre mozduljanak. Már a közvetítés alatt is, de aztán itthon a sportújságokban ezt a gólt és Détárit is puskási magasságokba emelték. Détárit egyből Aranylabda esélyesként emlegették, akkor még azt hiszem a Frankfurtban

játszott (vagy ez már a dicstelen vb.-szereplés után történt?) És ha ezt lehet még tovább fokozni: a hollandok elleni kinti meccsen még jobb volt a csapat. Az első gólt a hollandok lőtték. Nálunk Nyilasi volt a kapitány. Most is magam előtt látom, ahogy középkézds után karmesterként, vagy hadvezérként felemeli a karját, és beint, hogy előre: Kiprich és Esterházy itt is nagyon nagyot játszottak. Úgy nyertünk 2:1-re, hogy Esterházy(?) még egy tizenegyest is hibázott. Azt a holland csapatot győzték le Hollandiában, amelyik három év múlva Európa bajnok lett, abban a holland csapatban már játszott Gullit, Reijkaard és Van Basten; Gullit utóbb azt nyilatkozta a mérkőzésről, hogy végig úgy érezték legalább egy magyarral több van a pályán. Itthon a zárómeccsen ugyan Hollandia 1:0-ra győzött ellenünk, de ez már nem segített rajtuk, a magyarok jutottak ki Mexikóba. De a kiutazás előtt megint furcsa dolgok történtek. Mezey kihagyta az utazó keretből – nem tudni miért - a csapat vezérét Nyilast, akinek pedig döntő szerepe volt a sikeres selejtező meccsek megvívásában. Aztán voltak más nyugtalanító előjelek is: A szovjet válogatott vezetőedzőjének Lobanovszkijt (majdnem azt írtam Lobacsevszkijt, de az sem lenne nagyon nagy tévesztés, mert a szellemi képességek tekintetében a saját szakmájuk területén Lobanovszkij, az ukrán-orosz foci Lobacsevszkije volt; a Kijevi Dinamó edzője volt, amikor a KEK-ben a Dynamo Kijev a döntőben 3:0-ra lelépte a Fradit) nevezték ki; a honi okosok azt írták: nem lesz semmi baj, mert mi sokkal jobbak vagyunk, és Lobanovszkij pár hónap alatt nem tud csodát tenni a szovjet válogatottal. Hát láttuk, hogy tudott. A világbajnokságon az első mérkőzést velük vívtuk. Az eredmény ismert. A franciáktól is kikaptunk, a kanadaiakat ugyan 2:0-ra legyőztük, de az nem volt elég a továbbjutáshoz. Itthon évekig, sőt még mostanáig is megy a találgatás: mi történhetett Mexico-ban? Mezey, amikor erről faggatták nem felelt semmit, vagy megsértődött. Végh Antal megírta oknyomozó, tényfeltáró könyveit (Miért beteg a magyar futball?, és a Hal(6)atlan címűeket. Végh Antal ezek után majdnem olyan közutálatnak örvendett Magyarországon, mint Kertész Ákos jó pár évtizeddel később, csak ő nem vonult emigrációba. A szent tehénre, a magyar focira egy országlakosnak nem szabad csúnyákat mondania, mert az szentségtörés.

...

86 őszétől 97 őszéig ugrunk előre az időben. Közben szövetségi kapitányok jöttek-mentek, egy-egy futballistának nevezhető magyar focista is feltűnt, aztán eltűnt: Détári a németektől a görög bajnokságba bukkant, mint Ikarusz az égből, úgy esett le a földre és hunyt ki a varázsa, Nyilasi, Kiprich, Csapó, Esterházy nem tudom mikor hagyták abba, a válogatott a 90-es világbajnokságra ki sem jutott. A 98-as világbajnoki részvételért utolsó selejtező meccsét Finnországban játszotta a válogatott. A pótselejtezős helyre a finneknek győzniük kellett volna, nekünk elég volt egy döntetlen is. És az lett: az utolsó-utolsó pillanatokban egy szögletből a finn kapu elé belőtt labdához a szögletet rúgón kívül egyetlen magyar sem ért hozzá, csak vagy öt finn játékos, és egyikükről a saját kapujukba gurult a labda. Gurult. Micsoda extázisban közvetítette ezt a magyar TV-riporter. Mindenki örült: pótselejtezőt játszhatunk. A szerbeket kaptuk. Itthon 7:1-re, Szerbiában 5:0-ra kaptunk ki. A két meccsen 1:12 a „javunkra”, a szövetségi kapitányunk Csank János volt. Az egyetlen magyar gólt Illés Béla szerezte. Ínséges idők jöttek. Egy-két barátságos, vagy selejtező meccset a fradi pályán rendeztek, mert a nép eléggé elpártolt az „aranylábúaktól”, a Népstadion kongott volna

az ürességtől. A fiam, aki a katonai főiskola kollégiumában lakott. és az a fradi stadion szomszédságában volt: kiment néhány ilyen meccsre: otthon a TV előtt ülve sajnáltam is szegényt, hogy neki az életében csak ilyen nyomorúságos meccsekben van része a magyar fociból. És jöttek az el nem ért világbajnokságok sorra: 2002, 2006, 2010, 2014, 2018, 2022, 2026.

...

2003-ban megint kezdett valami mocorogni a magyar válogatottnál és –ban. És nem azért mert olyan nagyon jó szövetségi kapitányunk lett volna (Matthäus³⁰ nem volt az, rövid kapitánysága alatt kipróbált vagy 40-50 játékost a válogatottban), hanem mert ismerettsége és ismertsége folytán több nagynevű válogatott is ellátogatott Budapestre, így az argentínok és a brazilok is. Persze mindkettőn kikaptunk. A brazilok elleni meccs előtti felvezetőben a sportújságok a dicső múlton lelkendeztek, hogy a brazilok még sohasem győzték le a magyar válogatottat. Hát ez most megtörtént. Akkori „csatárcsillagunk” Torghelle Sándor volt, aki ugyan nem volt nagyon pengés focista, de ha jó labdát kapott azt berúgta (talán ezen a két meccsen is rúgott gólt, nem emlékszem). 2004 júniusában, az 54-es világbajnokság ötvenedik évfordulóján Németországgal játszottunk Németországban, s láss csodát: Torghelle kapott két forintos labdát és mind a kettőt berúgta Khan-nak. Khan nagyon dühös volt a gólok után, Ballack vezérletével a német csapat végig támadta a meccset, de egyetlen gólt sem tudtak rúgni. Azt hiszem a válogatott kapusa akkor már Király Gábor volt, és Gera Zoltán is játszott már.²⁷

...

A 2006-os vb. döntőt Fóton néztük az öcsémekkel meg Réka udvarlójával, Józsival. Az első félidőben az olaszok nagyon jól játszottak és egy nullás vezetést is szereztek. Korábban írtam már, hogy nagyon szeretem az olasz focit, de főleg csak akkor, ha támadófocit játszanak. Az első félidőben azt játszották. A francia csapatban ott volt Zidane és Henry is. A második félidőben kettejük vezérletével szinte a kapujukhoz szögezték az olaszokat. Én ezt nem bántam, mert a francia focit is szeretem, és egy mérkőzés attól az igazi, ha mind a két csapat jól játszik. A franciák -nagy nyomásuknak köszönhetően - ki is egyenlítették.²⁸ Nemhiába mondja Esterházy, hogy mérkőzést csak egyedül szabad nézni²⁹ (még akkor is ha nyolcvanezerrel magaddal ülsz kint a stadionban), mert csak úgy tudod minden mozzanatát élvezni, ha egyetlen szó sem vonja el róla a figyelmedet. Na itt Lali volt a zavaró momentum, mert Trianont nem tudja megbocsátani a franciáknak és ezért egész mérkőzés alatt a franciákat ócsárolta. Zidane a hosszabbításban (még azért volt hátra vagy tíz perc) Matterazzi folyamatos provokálása miatt elvesztette a fejét és mint egy felbőszült, leszegett fejű bika visszafordult az őt sértegető olasz játékos felé és lefejelte. Persze rögtön kiállították. Az ő játéka nagyon hiányzott az utolsó tíz percben, tíz emberrel már nem tudták megszerezni a győztes gólt a franciák (utóbb kiderült Matterazzi Zidane húgára tett sértő megjegyzést). A döntőt tizenegyes rúgásokkal az olaszok nyerték. Lali örvendezett én nem annyira, sajnáltam Zidane-t . Ez volt az utolsó meccse a francia válogatottban. Zidane is besorolható minden idők legnagyobb játékosainak egyre bővülő csarnokába.

...

A világbajnokság után, még azt hiszem 2006-ban (akkor már Várhidi Péter volt a szövetségi kapitány) a világbajnok Olaszország válogatottja jött Budapestre. Barátságos mérkőzés volt. 3:1-re nyertünk; jelenetsor a meccsről: egy hosszú előrevágott labdára Cannavaro és Gera startol rá az olasz térfél jobboldalán. Fej-fej mellett rohannak. Cannavaro a kapujuk felőli oldalon Gera az oldalvonalhoz közelebb. Úgy tűnik, hogy Cannavaro éri el előbb a labdát és simán tisztázni tud, vagy azt lefedezve hagyja kigurulni az alapvonalon túlra, és akkor ők jöhetnének kirúgással. Gera azonban hátrébb állással – a földön hanyatt fekve szánkázva a lábával elkanalazza az olasz elől a labdát, de úgy, hogy az nem pattan el tőle, szinte hozzánő a lábához. Cannavaro a lendülettől majdnem az alapvonalig csúszik, Gera ekkor felpattan fektéből és a labdát félmagasan belövi a tizenhatosra tisztán érkező Juhász Rolandnak, aki kapásból rúgja azt a hálóba. Nem túl erős a lövés, talán nem is találta el igazán Juhász Roland, de a jelenet olyan gyors, hogy Buffon mozdulni sem tud rá. Háló!!!, az olaszok a gólnál rete-t kiáltanak. Rete=háló. Hát ez rete volt a javából. 2025 őszén (merthogy időközben 2026 januárja lett) egy Freiburg Bayern München mérkőzésen a Freiburg már 2:1-re vezetett és úgy látszott, hogy megszakad a bajorok tizenötös veretlenségi, sőt győzelmi sorozata, amikor Kimmich a Bayern térfeléről hosszú labdát küldött az egyik müncheni csatárnak a tizenhatos bal szélé felé, az rögtön megtolta az oldalvonal közelében szélesebben felfutó Luis Diaznak. Diazzal együtt robogott az őt őrző hátrvédje. Úgy látszott az átadás túl hosszú lesz és kigurul az alapvonalon, a labdát küldő müncheni már a fejét fogta, hogy így elpuskázta ezt a jó lehetőséget. A hátrvéd kötelességtudóan rohant Diaz mellett, eltakarva a csatár elől a kaput. Diaz ekkor eldobta magát- ugyanúgy, ahogyan Gera, fektében csúszva elkanalazta a labdát, a hátrvéd hirtelen azt sem tudta, hogy ő maga hol van, azt se, hogy a labda hol van, és azt se, hogy Luis Diaz hol van, mert az ördögös kolumbiai felpattant, a háta mögött megkerülte a védőt és szinte az alapvonalról a meglepett kapus mellett a rövidre gólt lőtt. 2006-tól 7-8 évig Gera jelentette az egyedüli színt a válogatottban. Volt olyan itthoni válogatott meccs, ahol úgy nézett ki: a csapatban nem is játszik más, mint Gera, na nem úgy, hogy tíz Gera és a kapuban Király Gábor, mert akkor az egy „verhetetlen tizenegy” lett volna, hanem Gera és a másik kilenc mezőnyjátékos, aki szinte semmit sem csinál, mert az egyik ilyen meccsen például Gera hátul szerelt a tizenhatosunknál, majd kicselezte az ellenfél felé futó játékosát, azt megkerülve szöktette saját magát, majd megkerülve egy újabb elébe állót már ott is volt az ellenfél tizenhatosánál, ahonnan aztán szépen rá is lőtte. Józsival (Réka udvarlója) ha együtt néztük a TV-n mondtuk is, hogy Gera itt, Gera ott, Gera mindenütt. A 2010-es és 2014-es világbajnokság világbajnoki selejtező meccsein sem termelt sok babér a csapat számára. Két itthoni meccsen kint voltam. Az egyik a Népstadionban volt, a svédek ellen, úgy emlékszem 2:1-re kaptunk ki, pedig Lisztes Krisztián egyenlítő gólja szép volt, körülbelül ugyanott ültem, mint ama Bolívia elleni pótselejtezőn 1977-ben, csak közben eltelt 32 év. Aztán még egyen a Megyeri úton, ahol a horvátokkal játszottunk. A meccsnek számunkra semmi tétje nem volt, a horvátok az utolsó mérkőzés eredményétől függetlenül már továbbjutottak, mi pedig győzelem esetén sem érhattük volna el a pótselejtezős helyet. Nem volt jó mérkőzés, a horvátok már csal lazáltak, a magyaroknak meg többre nem futotta, így 0:0 lett; becsaphatnánk magunkat azzal, hogy az is szép eredmény, egy horvát válogatottal

szemben, akiknél még ott játszott például a 98-as vb bronzérmes csapat egyik meghatározó játékosa: Suker.

...

A 2010-es világbajnokság a fül- és agyzsibbaszó Vuvuzela-s világbajnokság volt. A Kalákának van egy száma a „szépen szól az ukulele”³¹. Az előző mondatnál a fejemben összekavarodott a vuvuzela és az ukulele, valahogy úgy hogy a vuvuzela-ból vuvuzele lett és onnan az, hogy a ’vuvuzele’ zsvajjal szemben az ukulele szépen szól. Túllépve a magyar fociugarról: az embert, aki szurkoló az európa- és világbajnokságok egy focibódulat örvénybe rántják, ahol az egymást követő mérkőzések töltik ki a mindennapokat, az EB-k VB-k és az Olimpiák pedig szerkezeti vázat, keretet adnak a múlt időnek, igen – mondanám most Lalinak, tudod, amikor azon a meleg nyári napon Öcsöd felé gyalogoltunk Kunszentmártonból, mert túl sokára lett volna buszunk, te tartottad a Sokol rádiót és izgatottan hallgattuk a közvetítést, mert éppen Balczóék utunkkal egyidőben futottak a mexicói olimpián, 68-ban és ...és legyőzték Onyiscsenkoékat, övék lett az arany. ...Az agyzsibbasztó túlkölésben az angol-német meccsen Lampard egy hatalmas gólt lőtt, illetve mindenki úgy látta, kivéve a bírót és a partjelzőt, hogy gól volt. Lampard lövése a felső kapufáról legalább 30 centiméterrel vágódott túl a gólvonalon. Ezzel a góllal egyenlítettek volna az angolok, de a bíró nem adta meg; valószínűleg itt döntötték el a focivilágot irányító nagy emberek, hogy előbb-utóbb be kell vezetni a gólvonal technológiát, mert ezek miatt a meg nem adott gólok miatt mérkőzések sora fordult igazságtalan irányba. A németek ott 4:1-re győztek. Az argentinok szövetségi kapitánya Maradona volt. Az argentin-német meccs előtt Maradona azt mondta Schweinsteigerről, hogy nem kell tartaniuk tőle, mert falábú. Schweinstenger erre nemes bosszút állva, az egész argentin védelmet kicselezve parádés gólt lőtt. A németek fölényesen győztek. Erről a világbajnokságról emlékezetes még a Ghána-Uruguay mérkőzés is. A négy közé jutásért játszották. Ghána nagyon jó volt azon a vébén. Már nem volt sok hátra, amikor a legjobb ghánai játékos lövése biztos gólba tartott, az uruguay-i kapus a közelében sem volt a labdának, ám Suarez kézzel hárított a gólvonalon. Tizenegyest kapott Ghána és Suarez ki is állította a bíró. Ez a nagyon jó ghánai, a nevére már nem emlékszem, kihagyta a tizenegyest. A hosszabbítás végéig már nem változott a döntetlen állás, így tizenegyesrúgások következtek, ott – becsületére legyen mondva – a tizenegyest kihagyó ghánai vezér ismét elvállalt egy tizenegyest, és azt szépen be is rúgta, viszont az egyik társa hibázott, míg az uruguayiak közül senkisem hagyta ki, így Uruguay jutott a négy közé. A legjobb játékosuk Forlan volt. A bronzmérkőzésen Németország volt Uruguay ellenfele. Egy perc lehetett hátra, Németország 3:2-re vezetett. Az utolsó uruguayi támadásnál szabálytalankodtak Forlannal szemben a kaputól vagy huszonöt méterre: szabadrúgás. Forlan állt a labda mögé és huszonöttről hatalmas, zúgó kapufát lőtt. A kapufáról a labda meredeken szállt az ég felé, még földet sem ért, amikor a bíró lefújta a meccset.

...2014: a vébé döntőt Erdélyben láttam, Tamással és Behoval néztük Kisdisznódon egy panzióban. A TV-t negyedórás késéssel kapcsoltuk be, ha Klári nem telefonál biztosan le is késsük a meccset, mert elfelejtkeztünk a Románia és Magyarország közötti időeltolódásról. Tamást és Behot ez a „csapás” nem nagyon rázta volna meg,

nincsenek annyira oda fociért, mint én. Klári itthon a német TV-n nézte a meccset. Messi-Messi kiabáltak a német kommentátorok, mert Messi hihetetlenül jól játszott, minden megmozdulása gólveszélyt jelentett, és ha diMaria is játszhatott volna (de ő – úgy rémlik a hollandok elleni meccsen - megsérült), talán nem is bírtak volna velük a németek, de, amint tudjuk nincsen ha, és különben is 'a focit 22-en játszik és mindig a németek nyernek', szóval jött a csereként beküldött Götze, Löw súgott valamit a fülébe, és beállítása után nem sokkal parádés kapáslövése nyomán megszületett a vb-aranyat eldöntő találat. De a döntőt megelőző elődöntő hozta az igazi drámát, hogy ilyen olcsó újságírói közhellyel éljek. A világbajnokságot Brazília rendezte. Mindenki azt várta, hogy a döntőt Brazília és Argentína fogja majd vívni. Erre a németek az elődöntőben 7:1-es gólzáppal kiűzték Brazíliát. A játék képe sokkoló volt. Úgy érezte az ember, hogy a németek ahányszor csak labdához érnek a brazil tizenhatos tájékán, vagy azon belül, abból mindig gól születik. A brazil hátvédek összevissza szaladgáltak, köztük például Marcello is, aki pedig az európai Bajnokok Ligája meccseken mindig fantasztikusan játszott. Emlékezetes kép a sombrero, brazil mezbe öltözött, öreg szurkoló könnyes szeme, ahogyan a világbajnoki trófea másolatát karjai közt tartva, azt a melléhez szorítva, némán mered a semmibe, vagy egy brazil kisfiú arca, aki a meccs után zokogva nézi a pályáról lebandukoló brazil „félisteneket”. Utóbb elmondták, hogy ezt a kisfiút az egyik német játékos a pálya szélén egy szelet csokival próbálta vigasztalni.

Emlékszem még egy-két svéd elleni mérkőzésre, de nem nézek utána, hogy EB vagy VB selejtező volt-e: az egyikén itthon győztünk 2:1-re, Rudolf Péter rúgta az utolsó percek valamelyikében a győztes gólt. Ezt a TV-n láttam. Aztán egy svéd elleni kinti meccs: 1:0-ra vezettünk Kenessey Krisztián lőtte a gólunkat, de az utolsó negyedórán Ibrahimovic kiegyenlített, 1:1 lett a vége. Már mindenki bizakodott, hogy ha a visszavágón megverjük a svédeket itthon, akkor a selejtezőcsoport élén végzünk. Kikaptunk, szoros meccs volt, de itt is a végén Ibrahimovic bevágta a győztes gólt Király mellett a rövid sarokba, 2:1 lett a svédek javára. Király – bár néha bravúrok sorozatát mutatta be – sajnos elég sokszor kapott gólt a rövid oldalon. És akkor jött Dárdai majd az őt váltó Storck szövetségi kapitánynak és sikerült egy EB-s pótselejtező helyet kiharcolni. A pótselejtezőre a norvégokat kaptuk ellenfélnek. A norvég TV sportriportere magánkívül volt örömeiben, hogy a sors a magyarokat küldte nekik. A norvégok biztosak voltak benne, hogy a magyarokon simán túljutnak. Nem jutottak túl. Az első meccsen kint Norvégiában is nyertünk Kleinheisler László góljával. Szép gól volt, jobbról, a tizenhatoson kívülről a hosszúba. Gólörömeiben Kleinheisler, aki addig a mérkőzésig talán egyszer sem volt még válogatott, kifutott az oldalvonalon a kispadig és Storck nyakába ugrott. A német szövetségi kapitányt ez a túlradó öröm és szeretetnyilvánítás alaposan mehökkentette. Az itthoni visszavágót Keszthelyen, ahol pár napra egy szállodában voltunk Klárral, a hallban néztem a TV-n. Nyertünk, azt hiszem 2:1-re, Priskin gólja gyönyörű volt, szintén a tizenhatoson kívülről, de most balról, kétszer meghintáztatta a hátvédet, aztán be a hosszúba. Ezzel kijutottunk az EB-re. A sorsolásnál nagyon örvendező sportriporter utóbb megkövette a magyarokat. Az Európa Bajnokságon Ausztriával, Portugáliával és Izlanddal kerültünk egy csoportba. Az EB idején Tihanyban voltam, a Halász utcában. Klári 2015-ben vette meg azt a nyaraló lakrészt, napközben festettem a hálósobát, a lépcsőházat, meg még nem tudom miket csináltam, délután aztán a

meccseket néztem. Tévé antennánk és tévénk sem volt még akkor, ezért már előre kipuhatoltam, hol nézhetném a meccseket. Az Eb előtti utolsó előkészületi mérkőzésünket Németországgal játszottuk pár nappal az EB nyitánya előtt, Németországban. A tihanyi Fogas étterem sörözőjében néztem a meccset. úgy emlékszem két száraz fehér nagyfröccs kíséretében. Az ivóban mások is nézték, a szomszéd asztalnál egy nagyobb társaság, ők magyarok voltak és söröztek közben. Egy pár német is ült ott. Nem játszottunk rosszul, de a németek nyertek. A vége felé a szomszéd asztaltól valaki rendelt nekem egy újabb nagyfröccsöt. Illetlenség lett volna visszautasítani. Természetesen én is viszonztam. A meccs után kicsit kapatosan indultam hazafelé. Az a baj, hogy az ember ilyenkor elveszítheti a kontrollt. A hazaút felénél, nem sokkal azután, ahogy a révbe levezető útra beköt a Limnológiai Intézet és a Tihanyi Hajóállomás felé vezető út, van egy biciklikölcsönző és kocsmá. A tulajdonossal még az EB előtt jóba lettem, kérdeztem tőle, hogy szereltet-e fel TV-t az ivóban az EB idejére? Nem nagyon vagyok oda a fociért, mondta, de azért igen, és úgy is tett. Szóval egy újabb nagy fröccsre, mivel még nyitva volt, hozzá is betértem. Ezt aztán már igazán nem kellett volna. Kicsit homályos hogyan értem haza. Első mérkőzésünket Ausztriával játszottuk. Az osztrákok nagyon jó formában voltak, csont nélkül jutottak ki az EB-re. Az előzetes esélylatolgatáskor biztosak voltak abban, hogy bennünket legyőznek. Klári általában a német TV-csatornákat nézi, de a téli sportoknál mindig átkapcsol az osztrákra, s most az EB idejére is. Az osztrák foci közvetítések egyik állandó szakértője Prohászka. Prohászka Nyilasi kortársa, többször játszhattak is egymás ellen, amikor Nyilasi az osztrák bajnokságban játszott. Prohászka is bizakodva beszélt a mérkőzés felvezetésekor. Prohászka egy mosolygós, nyitott, barátságos, még ma is népszerű ember Bécsben. Amikor Bécsben voltunk Klárral egyszer-kétszer biztosan betértünk a Schwarzer Kamee (Fekete tevé) nevű szendvicsező bárba és étterembe a Stephans Kirche közelében. Itt csinálják a legjobb szendvicseket, gyere együnk, mondja Klári. Bemegyünk, rendelünk, a másik állópultnál egy nő és egy férfi falja elmélyülten szendvicset. Nézd, hogy zabálnak, mondja Klári. Ne mondj ilyet, lehet, hogy magyarok, és értik. Á, mondja Klári, ez drága hely, ide nem járnak magyarok. Persze, hogy magyarok voltak, szerencsére nem hallották Klári cseppet sem hízogató megjegyzését, Bécsben élő magyarok voltak, jól elbeszélgettünk velük. Egy másik alkalommal már ebédelni mentünk be. Az asztalunkkal szemben az utca felőli nagy ablakok előtt, összetolt asztalok mellett egy nagyobb társaság ült; a hosszú asztalsor közepén, háttal az ablaknak Prohászka vitte a szót. Láthatóan nagyon jól érezte magát, ő volt a népes társaság központja. Itthon régebben többször ebédeltünk a hozzánk elég közel lévő Bazsalikom étteremben, akkoriban jó volt itt a menü, és a pincér srác is Kláriék régi ismerőse volt. Nyilasi is idejárt ebédelni. Nyilasi többnyire magányosan evett, néha azért evett vele egy-két ember, egyszer mintha Bicskei evett volna vele, látszott, hogy Nyilasi nem olyan társaságkedvelő, mint Prohászka. Olykor, ha az asztalunk mellett elhaladva véletlenül ránk nézett, köszöntem neki. Fogadta is, nyilván a koromból láthatta, hogy egy öreg hajdani szurkoló kíváncsi neki a jó napot. Volt egy másik helyünk is ahová néha eljártunk ebédelni, ez az MLSZ központ melletti lakóparkban volt (ott ahol a villamos jár a patak mellett Kamaraerdő felé). Amíg meg nem szűnt. itt is jó és olcsó volt a menü. Sokszor láttuk Egerváryt például edzők és más foci „szagértők” társaságában ebédelni. Néha óhatatlanul is odafigyeltem miről is beszélgetnek (mert ugye akkor még Egerváry volt a szövetségi kapitány, így közelről „kihallgathattam” magasröptű szakmai eszmefuttatásaikat). Egyik

alkalommal valami játékszerről beszélgettek, és eléggé hangosan azt mondja az egyikük: „a magyar játékosok erre genetikailag alkalmatlanok”. Nézd már, a kis Mengelét, mondom Klárinak. Persze azt nem hallottam tisztán, hogy mire is alkalmatlanok a magyar játékosok.

...

Ott tartottam, hogy az osztrákok nagyon bizakodtak. A csapatukban játszott Alaba is, aki akkoriban a Bayern München egyik alapembere volt. Hátvéd letére is gólerős játékos, fantasztikus szabadrúgás gólokkal, távoli bombákkal. Rögtön a második percben rúgott is egy óriási kapufát Királynak. Meghűlt bennünk a vér, akkora volt. Mi lesz itt? - rémüldeztem. Szerencsére nem az lett, amire rosszat sejtve gondoltam, hanem az, hogy a magyarok meglepően jól játszottak. És jött egy lágy hosszú labda Szalay felé a tizenhatoson belülről: kicsit jobbra de azért még eléggé középre. Koncilia kivetődött, de Szalay becsúsztatva, lágy bokamozdulattal átemelte a kapus fölé. A régiéket idéző parádés gól volt. Aztán az egyik osztrák támadó (valami szerb nevű) hátulról durván felrúgta az egyik magyar hátvédet, a bíró egyből kiállította. Onnan már simának tűnt a mérkőzés. A végeredményt a teljesen szabadon kapura törő Stieber állította be. Klári a meccs után elmondta, hogy Prohászkaék nagyon elszomorodtak, a német TV szakkomentátora – talán Matthäus- pedig lelkesen dicsérte a magyarok játékát. A magyar meccsel párhuzamosan a portugálok egy 0:0-s meccset játszottak Izlanddal. Ronaldo az után a meccs után azt mondta, hogy az anti futball, amit az izlandiak művelnek. Három napra rá Izland következett. Az első negyedóra végén Király ütemet tévesztett egy kifutásnál a tizenhatoson belül és összeütközött egy izlandi támadóval. Mivel ez az ötösön kívül történt, az orosz bíró úgy ítélte meg, hogy a magyar kapus szabálytalankodott, és tizenegyest ítélt, amit az izlandiak értékesítettek. Onnantól kezdve felbillent a pálya, a magyarok egyre-másra vezették a rohamokat, de mindent kihagytak, néhány izlandi kontra közben azért életveszélyes volt, és a hosszú bedobásaik a magyar térfél közepéről, megannyi gólveszély. Már úgy nézett ki: minden veszve, nyernek az izlandiak, amikor Nikolics Nemanja elfutott a jobbszélen, élesen belőtte a kapu elé, szinte a gólvonallal párhuzamosan, és egy - a rárohanó magyar játékos elől – kétségbeesetten menteni próbáló izlandi játékosról a saját kapujukba vágódott a labda. Egy-egy lett. Nagyot küzdött a két csapat, és teljesen meglepő módon a magyarok is végig – inaszakadtukból - hajtottak az egyenlítésért. Az izlandiakat nagyon letörte az utolsó pillanatban kapott öngól. A portugálok a második meccsükön sem tudtak győzni, döntetlent játszottak Ausztriával. Következett a portugál-magyar. Féltünk, hogy a szerzett négy pontunk ellenére ki is eshetünk, ha az utolsó körben nyernek az osztrákok, és a portugálok, vagy az izlandiak és a portugálok.

...

A biciklis ivójába ültem be a TV-től távolabbi asztalhoz egy pohár sörrel. A meccs kezdetére egy öt-vagy hatfős, nagyhangú társaság is betért. Még jóformán nem is kezdődött el a játék, de ők már magabiztosan nyomták az ostoba eszmefuttatásaikat, hogy a portugálok majd megalázó vereséget mérnek ránk, mert a magyar csapat ilyen

rossz, meg olyan rossz, és a portugálok ellen még sohasem sikerült nyerni, még az Aranycsapatnak sem.

Jól indult a mérkőzés, a magyarok egyáltalán nem játszottak alárendelt szerepet. Klári éppen hívott a mobilomon, felvettem, amikor a szögletüknél a felszabadítani próbáló portugálról Gera felé hullott a labda. Gera körülbelül húsz méterről mellre vette és kapásból óriási gólt lőtt a portugál kapu jobb felső sarkába. – Gól! – kiáltom a telefonba. Micsoda gólt lőtt Gera! Klári is lelkendezik, mert ő is nézi a meccset, azért hívott. Ekkor már a csapatot lesajnáló társaság hangulata is kezdett átfordulni, sőt máris átestek a másik végletbe, hogy innen már miénk a meccs. De messze nem volt még a mienk. Sajnos nem sokkal később Nani viharzott el a bal szélén és egyenlített. Félidőben egy-egy volt az állás. A folytatáshoz már egy száraz fehér nagyfröccsöt kértem. A kocsmáros tulaj is együtt izgult velünk. A nagyhangúak is rendelték rendesen. A mennyezet alá szerelt TV a söntéspulittal szemben lógott az utca felőli falon. A második félidőben is derekasan állták a sarat a magyarok. Jobb oldalról a tizenhatostól pár méterre szabadrúgás következett a javunkra. Dzsudzsák nekifutott, ballal lőtt, a labda megpattant a felugró portugál sorfalon, a kapus nem védhette. 2:1 a javunkra. Ronaldot láthatólag nagyon megviselte, hogy másodjára is a magyarok vezetnek. Kiabált, mutogatott a társai felé, és persze állandó gólveszélyt jelentett a magyar kapura. Egy gyönyörű sarkazással aztán, egy kapu előtti kavarodásból a tizenhatoson belülről, jobb oldalról egyenlített. De ismét egy magyar szabadrúgás következett, szinte ugyanonnan, ahonnan a második gólunk született. Ezt is Dzsudzsák lőtte. Ez is megpattant a sorfalon, és ez is gól lett. A kocsmahangulata már olyan volt ekkor, mintha a stadionban lettünk volna. A kocsmáros mindannyiunknak kihozott egy féldeci szilvapálinkát, a vendégei voltunk rá. Ő is felhajtotta. Kértem egy újabb nagyfröccsöt. A többiek is kértek valamit. Ronaldo őrvongott, közelről mutatta a kamera, hogy leszegett fejjel, maga elé káromkodva, köpködve, és kezével nagyokat a levegőbe csapva megy a középkezdéshez, úgy feltüzeltelte magát, hogy hamarosan ismét egyenlő lett az állás. Negyed órával a vége előtt Elek nagy vágtaival, tisztán tört a portugál kapura és hat-hét méterről, jobb oldalról egy óriási kapufát lőtt. Ha gól, azt már nem valószínű, hogy kiegyenlítették volna a portugálok. Az utolsó negyedóra aztán békésen lecsordogált, mind a két csapat vigyázott az eredményre, a portugálok a másik meccs alakulását figyelve tudták, hogy a szerzett három pontjukkal és ezzel a sok rúgott góllal biztos továbbjutók, a magyarok meg azt, hogy ezzel a döntetlennel a csoport élén végeznek. A csoportot megnyerve a nyolc közé jutásért Belgiumot kaptuk, a második helyezett izlandiak pedig Angliát.

...

Hálátlan voltam a biciklis kocsmáros haverral szemben, mert a belgák elleni mérkőzést már a Klub Tihany halljában néztem, Klári is lejött akkorra, valószínűleg ezért is mentünk oda. Két TV-t állított be a szálloda, mi magyarok (belga szerintem nemigen ült köztünk, talán egy- pár, lengyel és szlovák igen) a baloldali, a Balatonnal párhuzamos falon lévő előtt szorítottunk, az erre merőleges oldalon, a recepció előtt térségben a német szurkolótábor ült és nagy ováció és sörfogyasztás közepette biztatták csapatukat. Mellettem egy éppen a Klub Tihanyban nyaraló középkorú férfi ült. Lelkesen taglaltuk az esélyeket, megbeszéltük, hogy eddig milyen jó volt a csapat,

és hogy ez a Storck – ha kicsit merev is – milyen jó szövetségi kapitány. Negyedóra sem telt el, amikor vagy huszonöt méterre a magyar kaputól szabadrúgáshoz jutottak a belgák. Úgy rémlik de Bruyne rúgta a szabadot. Nem rúgta kapura, az erősen meglőtt labdája a sorfal fölött átívelve a kapunk elé villámgyorsan berobbanó öt-hat belga egyike elé csapódott; még nem volt bent a kapunkban a labda, de a szabadrúgás variációt érzékelve: már az elrúgás pillanatában, a sok bemozduló támadó láttán tudtuk, hogy ebből gól lesz. Az lett, 1:0 a belgák javára. Ennyi volt a félidő végén is. Ez a belga csapat nagyon jó volt, már a 2014-es világbajnokságon is jók voltak, és most is jól játszottak, de azért a magyarok is vezettek egy-két veszélyes kontrát. A második félidő ugyanúgy folytatódott, ahogyan az első. A belgák, rohamoztak, a magyarok elszórtan válaszoltak. De Bruyne óriási lövéseket eresztett meg a kapunkra. Meertens szinte megállíthatatlan volt. De még mindig 1:0 volt az állás. A meccs utolsó negyedórájára fordultunk, amikor láttuk, hogy Nikolics melegít, Storck cserélni készül. Már éppen reménykedni kezdtünk, hogy majd ugyanaz lesz, mint Izland ellen, amikor a belgák berúgták a másodikat, aztán pár percre rá a harmadikat is. A szomszédom ekkor azt mondta: - Na: azt hiszem nekünk csengettek. A hosszabbításban megkaptuk a negyedik gólt is. A mérkőzés végén még búsongtunk egy kicsit a szomszédoddal, de azért azzal váltunk el: akármilyen volt is ez a vég, harminc év után végre egészen szívmengető dolgokat láttunk a válogatottól, és ez a továbbjutás a csoportból, a csoport megnyerése nagy dolog volt, annyit azért még hozzátettünk, hogy lehet, hogy jobb lett volna másodikként végezni, és akkor Anglia lett volna az ellenfél, de abban meg is egyeztünk rögtön, hogy valószínűleg az angolok is legyőztek volna bennünket. Izlandot viszont nem tudták, óriási meglepetésre, és - az angolokat kivéve – mindenki nagy öröme az izlandiak 2:1-re nyertek, Anglia sem jutott tovább. A negyedöntőben is volt egy nagy meglepetés, Wales sima mérkőzésen jutott túl Belgiumon. A döntő se volt kutya. Portugália és Franciaország játszott. A döntőn Ronaldó nem játszhatott, mert az elődöntőben megsérült; a tizenhat közé éppen hogy becsusszanó portugálok viszont egy – a hosszabbítás második félidejének vége felé szerzett - góllal megnyerték az EB-t, pedig szinte mindenki azt várta, hogy a franciák fogják.

...

A 2018-as világbajnokság selejtezői nem alakultak jól, pedig az Európa bajnokság után bízunk abban, hogy Storck kapitánykodása alatt kijuthatunk a világbajnokságra. A Svájc elleni itthoni 3:2-re elvesztett mérkőzés után Gera sírva nyilatkozta: pedig mindent megpróbáltunk, mégsem sikerült. A selejtezőcsoportból nem jutottunk tovább. Storck lemondott, vagy lemondatták. Egy rövid időre a belga Leekens lett a szövetségi kapitány, dicstelen működése nyomán, alig néhány előkészületi mérkőzés után, szerződést bontottak vele. És jött – 2018 nyarán – Rossi. És vele kezdtük a selejtezőket a 2020-as Európa bajnokságra. Ekkor még senki sem sejtette, hogy a 2019 decemberében Kínából induló világjárvány, a Covid, átírja az európai futball menetrendet. A selejtezőkön közepesen szerepelt a válogatott, vagy azt is lehetne mondani, hogy rosszul, mert még a pótselejtezős helyet is csak a Nemzetek Ligájában elért UEFA helyezésünk alapján sikerült elérni. A Nemzetek Ligájában a C osztályban játszottunk, az ott elért második helyükkel a magyarok feljebb jutottak a B-ligába. Az Eb selejtezőkben ugyan itthon 2019 márciusában 2:1-re legyőztük Horvátországot,

[...2019 elején Klárinak sikerült az apja halála után üresen maradt budapesti lakást eladnia, és az árából vett egy lakást a Trieszt melletti Muggiában, Porto San Roccoban. 2019 március tizenötödikén vittük a bútorokat, egyebeket, hogy berendezzük az új lakást. Azt sem sejtettük, hogy milyen oltalmazója lesz ez a lakás, ez a hely - az akkor még rejtett - betegsége miatt Klárinak. Beköltözésünk után Klári beíratott kettőnket egy két hetes olasz nyelvtanfolyamra Triesztbe. A beíratkozáskor egy olasz nyelvi tesztet kellett kitöltenünk, majd utána egy kicsit beszélgetni – négy szemközti felméréssel - egy olasz tanárral (miért szereténénk olaszul tanulni, miért szeretjük Olaszországot stb.). A tesztek alapján mind a ketten a közepes tudásúak csoportjába kerültünk. Előtte mondtam is Klárinak, hogy mi ketten az eredményunktől függetlenül ragaszkodjunk ahhoz, hogy egy csoportba kerüljünk. A tanfolyam intenzív volt. Hétfőtől péntekig tartott, áprílus elején kezdődött, minden nap az első két óra nyelvtan, az utána következő kettő társalgás. Az órákra busszal mentünk be Muggiából. Már az első nap nagy bajjal kezdődött, Klárinak úgy fájt a dereka, hogy nem tudott felkelni, így aznap egyedül mentem az iskolába (még előző héten az egyik nap Triesztben, ahogy a vásárcsarnokkal szembeni megállóban a buszra vártunk, Klári váratlanul leesett, lecsúszott a padról, én pont az esetnek háttal álltam, így csak a zajra fordultam meg, a megállóban álló két olasz lány, akik közvetlenül látták a dolgot, engem megelőzve rémülten ugrottak hozzá és segítették vissza a padra. Nincs semmi baj, mondta nekik Klári – akkor még – vidáman. De bizony baj lett, ez igazából a május közepi hazajövetelünk után derült ki, hogy mekkora, de azért itt is sejtettük, hogy komoly a baj, mert nagyon fájlalta a derekát, a gerincét). A rákövetkező napokban enyhült a fájdalma, így már ő is el tudott jönni az iskolába. Sajnos az iskola épülete az amfiteátrum fölé magasodó utcában volt, a nagy templom mellett. Hosszú eléggé meredek utcán, kerülővel, vagy az amfiteátrum melletti ókori lépcsőkön lehetett oda feljutni (ez utóbbi szóba sem jöhetett), így a mindennapi felfelé gyaloglás mindig nagyon kifárasztotta.]

... a csoportunkban volt egy horvát srác, Gabriel, aki rögtön az első napon azt mondta nekem – némi tréfás szemrehányó hangsúllyal: 'legyőztetek bennünket' – Si! – feleltem mosolyogva, Una volta! (most az egyszer); a horvátok után még itthon legyőztük Walest is, de például a szlovákoktól itthon is és Szlovákiában is kikaptunk. Aztán odakint a horvátoktól és walesiektől is. Wales-ben olyan gyengén játszott a válogatott, hogy a mérkőzés után Rossi le akart mondani. A walesi meccs után Rossi a válogatott előző évekbeli, - onnan kirobbanthatatlannak tűnő - alapemberei közül sokat soha többé nem hívott meg a válogatott keretbe. Szalai Ádám maradt, Dzsudzsákot soha többé, Nagy Ádám és Nikolics is maradt, de Rossi bátran fiatalított és hívott be addig nem játszatott embereket. A selejtező sorozat nagy felfedezettje Szoboszlai Dominik, aki akkor még húsz éves sem volt. A szlovákoknak gyönyörű szabadrúgás gólt lőtt. Szalai Ádám a válogatott vezérévé vált (Egerváry idején sok évig mellőzték, mert ő volt az a magyar focista, aki a nagy nyilvánosság elé tárta, hogy a király meztelen, hogy itt mindig, minden selejtezősorozat elején mennek a nagy ígéretek, aztán mindig csúfos bukta lesz belőle, mert nincs meg a kellő szakmai tudás, nincs meg a kellő alázat, Szalai a német futballban szocializálódott, ott másféle mentalitás, másféle hozzáállás kellett ahhoz, hogy valaki az első csapatban szerepelhessen, mint itthon. A pótselejtezős helyet, ahogy fentebb írtam a Nemzetek Ligájában elért eredmény alapján kaptuk. És jött a 2020-as év. Nemzetek Ligája és EB pótselejtezős

meccsekkel, valamint a coviddal. A Nemzetek Ligája B-csoportját megnyertük, voltak itt is jó mérkőzéseink, de a legfontosabb a pótselejtező megvívása volt. Bulgáriát 3:1-re verték idegenben. Ez csak látszólag volt sima meccs. A bulgárok nagyon sokat és nagyon veszélyesen támadtak. Gulácsi fantasztikus védeéseire emlékszem, meg Kalmár Zsolt szabadrúgás góljára. Az Izland elleni pótselejtezőt itthon vívtuk, a Covid miatt üres lelátók előtt. Gulácsi az elején bevédett egy nem túl erős szabadrúgást, kicsúszott, átment a keze között a labda, be a hálóba. Utána a magyarok végig támadtak, de közben az izlandi kontrák is veszélyesek voltak, meg a szokásos nagy bedobásaik utáni kapunk előtti kavarodások. Idegölő mérkőzés volt. A nyolcvannyolcadik percben jártunk, amikor a tizenhatoson belül, jó helyzetben Nikolics csetlett-botlott, de lövés és tiszta átadás helyett valahogy Nego elé pattant róla a labda, aki jobb szélről belőtte. A magyar játékosok egymás hegyén-hátán voltak örömben. Megnyugodtunk, hogy a hosszabbítást, még éppen időben, ki tudta harcolni a csapat; Szoboszlai azonban nem így gondolta. A hosszabbítás utolsó percében megindult a saját kapuja elől, végigvitte a labdát és jó tizenhat méterről nagy gólt lőtt. Kijutottunk az EB-re, ahol a csoportban Portugália, Franciaország és Németország várt ránk. A járvány miatt az EB 2020-ról átkerült 2021-re. Szoboszlai sajnos az EB előtt megsérült, így nem lehetett ott a csapatban. Az Európa bajnokság mérkőzéseit több országra osztották szét. Portugáliával itthon játszottunk. Portugália örök mumus, de a nyolcvan valahányadik percre 0:0 volt az állás, aztán pár perc alatt 3:0 lett oda, az utolsó két portugál gólt Ronaldo szerezte, az első tizenegyesből, a gólja utáni gólörömet a magyar szurkolótábor kifütyülte. A franciák következtek, szintén itthon. A magyarok meglepően jól játszottak. Fiola a második félidő első harmadában két francia védővel a nyakán, akik a tizenhatoson belül már nem merték bántani, szép gólt lőtt. A stadion felrobbant. Fiola örömeiben átugrott a nézők előtti palánkon, úgy ünnepelt, emlékszem volt ott valami asztal is, és egy nő, aki jegyzőkönyvet vagy nem tudom mit írt az asztalnál; Fiola közvetlenül az asztal mellett ugrotta át a palánkot és örömeiben úgy rávágott az asztalra, hogy a papírok szanaszét repültek róla, a nő megrettenve bámulta ezt a kitörő öserőt. Tíz percre rá a franciák Griezman révén egyenlítettek. 1:1 lett a vége. A németek elleni mérkőzés Münchenben volt, zuhogó esőben. A francia mérkőzés után bízunk azért a csapatban, de tudtuk, hogy majdnem csodára lenne ahhoz szükség, hogy idegenben győzzenek a németek ellen, ha győznek tovább jutnak ebből a nehéz csoportból, ha döntetlen, akkor nem (a vereséggel a szurkolói derűlátás nem számol ilyenkor). Szalai Ádám már a meccs elején gyönyörű csuka fejessel gólt szerzett, Neuer csak nézte. A németek attól kezdve erősen rohamoztak, de a magyar védelem, Gulácsival és Willi Orbánnal az élén, jól állta a sarat. Aztán a hatvan valahányadik percben Gulácsi mellényült egy beadásnak és Havertz befejelte, azt hittük ezzel befellegzett nekünk, de Schäffer András két percre rá, testi épségét veszélyeztetve - a német háttérdek között és a rárontó Neuer mellett - fejjel megint vezetést szerzett a magyaroknak. Alig mertünk hinni abban, hogy sikerülhet a lehetetlen, a nyolcvannegyedik percre minden úgy állt, hogy megnyerjük a mérkőzést, de akkor jött Goretzka és kiegyenlített. Az eredmény már nem változott. Kiestünk. A fiatal Schäffer a lefújás után Rossi vállára borulva zokogott.

...Ezekhez az EB-s budapesti csoportmérkőzésekhez egy adalék: amikor mi Münchenben a németekkel játszottunk, azzal egyidőben volt Pesten a francia-portugál meccs. A stadion jó felét francia és portugál szurkolók töltötték meg, a másik felét

viszont a fociszerető magyarok, hiszen nem jut minden évre ilyen tétmeccs Magyarországnak, és ritkán találkozhatnak a magyar nézők élőben olyan világnagyságokkal, mint akik a francia és a portugál csapatban játszanak. A féltestvérem, Andrea, aki 16 évvel fiatalabb nálam, nagy focidrukker; apukám őt is már kislánykorában megbolondította a focival, mind a három budapesti meccsen kint volt a stadionban, így ezen is. Tőle hallottam nemrég, hogy erősen gyűrte egymást a portugál és a francia csapat, már az elejétől kezdve, de igazából azért nem volt olyan fantasztikus a játék, de egyszer csak – abban a pillanatban, amikor a magyarok az első góljukat megszerezték Münchenben – egetverő ordítás tört ki a stadionban (hiszen a magyar nézők mobiljaikon a kinti mérkőzés eseményeit is követték), az ordításra a portugál és a francia focisták, mind a két csapat játékosai, egy pillanatra megálltak, mint egy filmben, állóképpé merevedett a játék, nem értették miért ez a nagy ordítás, persze aztán hamar leesett nekik. És ugyanez megismétlődött a második magyar gólnál is. Nagy élmény volt, mesélte Andrea.

Még ugyanebben az évben világbajnoki selejtezőket is játszottunk. Angliától itthon csúfosan kikaptunk, de idegenben döntetlent játszottunk velük, úgy emlékszem, hogy a helyezeteink alapján a győzelemtől sem álltunk távol. Itthon egy megnyert meccsünket mentették 3:3-as döntetlenre a lengyelek, Lengyelországban a magyarok nyertek 2:1-re, azonban mivel Albániától oda-vissza kikaptunk 1:0-ra, így még póts selejtezőre sem mehettünk.

...2022-2023 eddig úgy tűnik: Rossi kapitánykodásának aranykora, nem tudom lesz-e még ilyen időszaka a válogatottnak, jó lenne, ha lenne.

2022: A nemzetek Ligája meccseken először itthon legyőztük 1:0-ra az angolokat, majd ugyanitt döntetlent játszottunk (1:1) a németekkel. Az olaszoktól 2:1-re kikaptunk, azt a meccset az olasz TV-n láttam, a mérkőzést közvetítő riporterek (náluk a mérkőzést mindig ketten közvetítik, kicsit úgy mint hajdan a magyarországi rádiós közvetítések: a rádióban hallottakhoz hozzáképzeltük a történéseket, de a TV-n mindent láthatunk. az olaszok viszont ennek ellenére minden mozdulatot, labdaérintést kommentálnak: szabálytalan, fejes, hosszú átadás, rövid, les, szöglet, kapufa, tizenegyes, gól (rete!!!, ahogy korábban írtam már)) dícsérték a magyar csapatot, és Rossit is méltatták. Idegenben a magyarok 4:0-ra verték Angliát.

Klári lányáék is itt voltak akkor Muggiában, a telepen a közelünkben béreltek lakást. Gyere nézzük együtt a meccset hívtam telefonon Danit, Klári akkor tizenegy éves unokáját, aki nagy foci szakértő, mindent tud a játékról, játékosokról, csapatokról, mindjárt kezdődik – mondom, - á, még van negyedóra addig, -mondja, de bizony ezt elnézte, mert mire csöngetett és beengedtem Sallai góljával már 1:0-ra vezettünk. Ezt is az olasz TV-n néztük. teljesen odavoltunk, alig hittük el, amit láttunk, az olasz kommentátorok is áradoztak. Én azért izgultam, hogy az angolok felélednek a kábulatukból, de Dani végig azt mondta: simán nyerünk. És tényleg sima volt, egy-két nagy angol helyzet azért kimaradt, de ők ötletlenül játszottak. Az angolok után odakint a németeket vertük meg 1:0-ra: Szalai sarokkal rúgta a gólt. A végén aztán az

olaszok Magyarországon 2:0-ra győztek, de azon a meccsen sokkal jobban játszottunk ellenük, mint Olaszországban, sokkal több helyzetünk is volt, mint nekik, de Donnarumma mindent védett. Utóbb a nagy csapatok és a magyar károgók mind azt mondták, hogy a Nemzetek Ligája meccsek nem is igazán tétre menő meccsek, ők azokat nem is veszik annyira komolyan, mint a világbajnoki, vagy az európa bajnoki selejtezőket, vagy tétmeccseket. Akármit mondtak is, ez a Nemzetek Ligája sorozat emlékezetes volt. A 2022-es katari világbajnokság, bár voltak jó meccsek is, inkább az időpontja miatt volt érdekes, mert november-decemberben rendezték. Marokkó jó szereplése meglepetés volt. Sajnáltam a brazilokat, hogy tizenegyesrúgásokkal vesztek a horvátok ellen. csodálkoztam, hogy az öcsém örül a brazilok kiesésének. A döntőn a franciáknak drukoltam, de tizenegyesekkel a nem túl szimpatikus argentinok nyertek (főleg a kapusuk volt ellenszenves).

2023: A 2024-es Európa bajnokság selejtezői: Bulgáriát itthon 3:0-ra verték. Szoboszlai szabadrúgásgólja nagy volt. Utána Montenegróban egy keserves 0:0 következett, harcolt a csapat, de nem nagyon ment a játék. Örülhettünk, hogy nem kaptak ki. Utána itthon Litvániát 2:0-ra verték, Varga megkezdte a válogatottban a gólgyártást, a másik gólt Sallai lőtte. Szerbiában 2:1-re nyertek, a góljainkat Varga és Orbán szerezte. Jól alakult a selejtező sorozat. Budapesten is 2:1 lett a javunkra. Varga gólját még kiegyenlítették a szerbek, de alig egy percre rá, miközben még javában örvendeztek, Sallai parádés gólt lőtt jobbról, vagy húsz méterről a hosszú felső sarokba. Hosszú ívelést kapott, kicsit oldalt fordulva, félig háttal a kapunak úgy vette át, hogy azzal a mozdulattal átpörgette a kapu felé, ráfordult és még le sem esett a labda kapásból rárúgta. Gyönyörű gól volt. Emlékszem a szerb szövetségi kapitány arcát közelről mutatta a kamera, hitetlenkedve nézett maga elé és vetett egy keresztet. A TV-ben az egyik magyar „szagértő“ azt találta mondani, hogy Sallai labdalevétele esetlen volt, és szerencséje volt a gólnál. Hát ha ez a labdalevétel szakértői szemmel esetlennek látszott, a gól meg szerencsésnek, akkor az illető nem tudom miért kapta a „szagértői“ szerepléséért a nem kis honoráriumot a magyar TV-től, és azt sem tudom miért vetett Sztankovics keresztet a gól után (úgy emlékszem Sztankovicsnak hívták a szerb szövetségi kapitányt). Nagyon jó mérkőzés volt, a kapuk felváltva forogtak veszélyben. Kiharcolt, fontos győzelem volt ez. Utána Litvániában megint egy keserves (2:2) döntelen következett úgy, hogy a litvánok már két góllal is vezettek. És ugyanez majdnem ugyanígy Bulgáriában is megismétlődött. Ott mi szereztük meg az első gólt, de a bulgárok fordítottak. A csapat nagyot küzdött az egyenlítésért, de valahogy nem ment a játék, Szoboszlai fáradhatatlan gőzmozdonyként robotolt, de az egyenlítés csak nem akart sikerülni. Már-már úgy nézett ki, hogy kikapunk, a hosszabbításban jártunk, amikor Szoboszlai elég messziről, a bolgár kapunak félig háttal bevágta a tizenhatoson belülről a labdát, és az az egyik menteni akaró hátvédre a bolgár kapuba pattant. Szoboszlai utóbb azt nyilatkozta, hogy pillanatig azt sem tudta mi történt, annyira fáradt volt, hogy nehezen hitte el, hogy nem kaptunk ki. Az utolsó selejtező meccset Montenegro ellen játszottuk. 3:1-re nyertünk. Ez megint olyan mérkőzés volt, amelyre - pusztán az eredményt nézve - azt szokták mondani, hogy sima mérkőzés, sima győzelem, hát egyáltalán nem volt az. A montenegróiak az első félidőben vezetést szereztek, a magyarok rohamoztak az egyenlítésért, de közben a montenegróiak is jól támadtak, ha győznek ők jutnak tovább, nekünk a döntelen is elég lett volna, már majdnem a hetvenedik percnél jártunk, amikor Szoboszlai a jobb

szélen,kívül a tizenhatoson, labdát kapott, betört a tizenhatoson belülrre, kicselezett három hátvédet és védhetetlen gólt lőtt a kapu bal oldalába. A közönség örvengött, megvan a továbbjutás örvendtek, még alig csillapodott az öröm Szoboszlai a tizenhatoson belül, közepen kapott egy jó labdát, és azt kíméletlenül belőtte (három percen belül lőtt két gólt), ám a montenegróiakat nem olyan fából faragták, hogy öszeroppanjanak. Fantasztikus tüzijátékot rendeztek a magyar kapunál, Dibusz alig fél percen belül három hatalmasat védett, kézilabda kapusként pattogott a gólvonalon. Mind a három abszolút gólhelyzet volt. Lüktetett a pálya. A közönség egyfolytában morajlott, és a végén, már a hosszabbításban, Nagy Ádám is rúgott egy kapásgólt. Nagy Ádám nagyon kevés gólt rúgott a válogatottban hosszú pályafutása alatt, de ez most jó kis befejezés volt. Szoboszlai a meccs után tréfásan azt mondta: azért lett gól, mert Ádi nem is így akarta rúgni. A mérkőzés lefújásakor Szoboszlai kirohant a feketeingesek, a kemény mag elé. Felugrott a palánkra, a kezébe rögtön egy kupica pálinkát nyomtak, ő pedig egy odakerült mikrofonba boldogan azt kiáltotta, hogy jövőre az EB-n még nagyobb örömet fogunk szerezni minden magyar szurkolónak, minden magyarnak. A mezét a gyerekek mindig transzparensen kérik. Szobo, légy-szi add nekem a mezed. Lekapta és egy közeli, karját nyújtó, kisfiú felé hajította, a gyerek már majdnem elérte, amikor a mögötte lévő sorból egy férfi előrehajolt és elkapta előle. Otthon kiderült, hogy az a kisfiú Dani iskolájából való, és az a férfi, aki a mezt elkapta, az egy másik iskolatársuk apja, és a férfi a saját gyereke számára lopta el a mezt. Dani az OSC-ben vizilabdázik, Rossi fia szintén az OSC-ben játszik, de ő a felnőtt csapatban. A gyerekek sokszor beszélgetnek vele, kicsit tud magyarul, megkérték, hogy az apján keresztül szerezzen egy másik aláírt mezt Szoboszlaitól, ez meg is történt, így a meglopott kisfiú végre hozzájuthatott az áhított mezhhez.

2024:

Az EB előtt játszottunk egy pár előkészületi meccset. Az egyiket Írországban. Döntetlen állásnál, már a kilencvenedik perc után a hosszabbításban szögletet rúgott a csapat, de eléggé elszerecsétlenkedték a dolgot, vagy már a lefújásra vártak, mert a szögletünket lekapcsolva - egy gyors ellentámadásból - az írek gólt szereztek és ezzel nyertek. Itt – a jelen írásom elején tett fogadalmammal ellentétben megint kibeszélek a történetből – a mérkőzés jegyzőkönyvében a következő olvasható: a gólt az írek a 90+2 percben lőtték és a gólszerző neve Parrott. Már ez a gól is - önmagában - rossz előjel volt, saját szögletből nem illik gólt kapni, aztán az is, hogy nagy közhely, de örökérvényű alapigazság: minden focimeccs addig tart, ameddig a bíró le nem fújja. Az Európa Bajnokság magyar meccseiről álljon itt egy, nem sokkal az események után Finci lányának, Hajninak írt levél részlete:

„Klárival június tizenharmadikán útnak indultunk egy Stuttgart közeli faluba a foci EB-re. Klári a jegyigénylések meghirdetésekor regisztrált az osztrák labdarúgó szövetségnél és kisorsolták az igénylését. Abban a faluban régi német barátai laknak, negyven éves barátság köti össze a két családot: a gyerekeik cseregyerekek voltak: Klári két lánya három alkalommal is volt három hetet a családnál, iskolába is jártak ott a nyolcvanas évek elején. Brigittének és Jürgennek három fia van, a legnagyobb Klári nagyobbik lányával egy idős, a legkisebb valamivel fiatalabb a kisebbik lányánál. A legnagyobb fiú az öregek házával szemben lakik az utca túloldalán. A legkisebb egy másik közeli faluban. A középső fiú Dániában él.

Amikor kiderült, hogy lesz jegyünk az EB mindhárom magyar meccsére, Klári felhívta Jürgent. Jürgen azt mondta szívesen látnak bennünket, és szó sem lehet arról, hogy szállodában lakjunk. Klári nagyobbik lánya Bécsben él a családjával, ő is az osztrák oldalon regisztrált és őt is kisorsolták. Kata négy jegyet igényelt a német-magyar meccsre: egyet magának (a bécsi család többi tagját nem érdekli a foci), és hármat a húgának, férjének, és tizenhárom éves fiának.

Ők is Jürgenéknél laktak pár napig. A német család nagy szeretettel fogadott bennünket. Jó volt a hangulat. Klári két lánya és a német fiúk sokat viccelődtek egymással, felidéztek a gyerekkori németországi és magyarországi emlékeket. Sokszor voltak Magyarországon, eljöttek Klári férjének temetésére, és Zsuzsa lányának esküvőjére, lakodalmára is.

Június tizenharmadikán indultunk el Muggiából. Stuttgart és Muggia 1000 kilométerre van egymástól. Én sajnos nem tudok vezetni, Klárinak pedig ez az út egyhuzamban nagyon hosszú lett volna, ezért tizenharmadikán csak Veronáig mentünk.

Megszálltunk egy szállodában, kicsit sétáltunk a városban, és másnap reggel indultunk tovább. Klári lánya Bécsből vonattal eljött elénk Innsbruckba, és onnan ő vezetett tovább Jürgenéig. Tizennegyedikén kora este érkeztünk.

Klári születésnapja június 14. Így tulajdonképpen az ő születésnap ajándékát én kaptam meg ezzel az élménnyel. Másnap kettesben kora délelőtt vonattal indultunk Kölnbe. Klári a betegsége miatt száz-kétszáz méternél hosszabb utakhoz tolokocsit használ: csak akkor ül bele, ha elfárad, különben tolja, de ez biztonságot ad neki a járásban.

A jegyeket is úgy kapta, hogy rokkant. Én szerepeltem kísérőként. A vonatról Frankfurtban át kellett szállnunk. Sajnos a vonatunk késett tíz percet (amúgy 280-300 km/órás sebességgel mennek az IC-k), így lekéstük a kölni csatlakozást. Egy fél órát vártunk a következő vonatra. Klári előzetesen úgy számolt, hogy Kölnbe érkezésünk után még maradjon majdnem három óránk a meccs kezdetéig (a meccs háromkor kezdődött). Az a vonat is késett vagy húsz percet, amire átszálltunk, és az csak Köln vásár városában állt meg, nem ment be a főpályaudvarra. A késések miatt szűk egy óránk maradt a mérkőzés kezdetéig, amikor megérkeztünk. Taxival mentünk, hogy elérjük a kezdést. A stadion kerítésének rokkantak számára kijelölt kapujánál két fiatal - már akkor erősen spicces - svájci srác üveges söröket akart bevinni, nehezen értették meg, hogy nekik nem ott van a bejárat, és üveges italt pedig egyáltalán nem szabad bevinni. Kettőnket simán beengedtek a biztonságiak. Rögtön hozzánk lépett egy zöld-kék trikós önkéntes és elkísért bennünket oda, ahová a jegyünk szólt. A stadionból már áradt a kezdésre váró szurkolók hangorkánja. Az önkéntes azt mondta, hogy bár a jegyünk az alapvonal mögé (a fekete sereg elé) szólt, ne menjünk oda, mert ott túl sok a magyar szurkoló, és elirányított bennünket oldalra, kb. a tizenhatos vonaláig, ott is volt rokkantak számára kijelölt szabad hely. A vereség ellenére jó volt a hangulat a meccs végén is. Ekkor ugyanaz az önkéntes, aki az elején kalauzolt bennünket elkérte a telefonomat és csinált rólunk egy-két képet, de úgy, hogy mi is látszódjunk rajta, meg a csapat is, ahogyan köszönti a szurkolótábor (nagyon rendes volt, magától ajánlotta fel, én nem is kértem, hogy fényképezzen le bennünket). A stadion elég messze esett a pályaudvartól. Gyalog mentünk a tömegben. A magyar szurkolók egyáltalán nem úgy vonultak, mint egy vert sereg. Egy srác, ahogy elhaladt mellettünk hátrafordult és azt mondta: minden tiszteletem az önöké. A vonatunk hazafelé a frankfurti repülőtéri megállóban majd másfél órát várakozott (az EB kezdete egy kicsit megzavarta a német vasutat, de hát rengeteg szurkoló ment vonattal mindenfelé). A vonatunkon békésen megfért egymással a két szurkolótábor, bár a svájciak kb. ötvenedjére is végignézték a telefonjukon a győzelmüket. Nagyon vígan voltak. Hangosan taglalták a meccs

történeteit. Az előtttem ülők éppen az első góljuknak örvendeztek. Nem álltam meg, hogy ne szúrjak oda nekik: Es war offside. -mondtam. Két nyolc-tízéves forma kisfiú is volt a közelünkben. Nagyon viháncoltak ők is. A vigadozó svájciaknak Klári azt mondta, hogy ez a vonat nem a Schweize Bahn. Ezen jót nevettek. A svájci szurkolók többsége Mannheimnél leszállt, onnan mentek tovább Svájc felé. Fél egy körül értünk vissza Brigittéékhez.

...

A stuttgarti meccsre, már nem volt ilyen fáradságos az utazás. A német-magyar délután hat órakor kezdődött, a skótok elleni viszont este kilenckor. A németek elleni meccs reggelén Lars, a legnagyobb fiú, a kocsink visszapillantó tükrének hátulját egy-egy német zászló-zsákocskával burkolta be. Nem szedtük le, cserébe viszont Klári lányai, amíg Larsék nem voltak otthon, kifeszítették a teraszukra a nagy magyar - koronás címeres - zászlót. Larsék sem szedték le egészen addig míg haza nem indultunk Muggiába.

Végig ott virított egymás mellett a német és a magyar zászló, a szomszédok kérdezték is tőlük, hogy most akkor kinek szurkolnak? Larsék kisebbik lánya (17-18 éves lehet) azt mondta - még az oda érkezésünk előtt - a nagyszüleinek: ha a magyarok megverik a németeket, akkor zavarjanak haza bennünket Magyarországra, persze viccesen mondta.

...

Egyébként fantasztikus volt az egész szervezés. A stadionoknál az önkéntesek mindenhol segítőkészek, barátságosak voltak, ugyanígy a jegyvizsgálók, biztonsági emberek és a rendőrök is. A magyar szurkolóktól előzetesen erősen tarthattak, mert rengeteg rendőr volt. A meccsekről hazafelé a vasúti megállónál magyarul beszélő rendőrök hangszórókon keresztül tájékoztatták a magyar szurkolókat.

...

A német-magyar meccsen az alapvonal mögött ültünk. Elég közelről láthattuk, amikor az első német gól előtt Gündogan fellökte Orbánt. Láttuk Szoboszlait, ahogyan az orrunk előtt íveli be a szögleteket, és ugyanígy az első félidőben, ahogy Kroos teszi ugyanezt. Nem is gondoltam, hogy Kroos ennyire kicsi (ja mégis milyen durván elintézte Pedrit a spanyol német meccsen).

...

A skót-magyar meccsről: Engem apukám már négyéves koromban bevitt a Népstadionba egy Közép-Európa Kupa döntőre (a Vasas játszotta valakivel). Sok válogatott meccsen voltam ugyanott később is.

Hangulatában egyik sem hasonlított a skót-magyarhoz. Hangzavarban, szurkolásban, a szurkolás intenzitásában talán egy szovjetek elleni VB selejtező volt valamennyire ehhez hasonló a 78-as VB előtt, de ez a skótok elleni, ez mindent vitt. A segítők itt is nagyon jó helyre irányítottak bennünket. A felpályától kb. tíz méterrel visszább- a második félidei skót kapu irányában - ültünk, illetve Klári ült a tolókcocsijában én meg mögötte álltam. Jól láttuk, amikor az egyre fokozódó magyar támadások egyikénél Vargát letarolta a skót kapus. Ott feküdt hanyatt, mozdulatlanul. Klári hátrafordult és azt mondta: úgy fekszik ott mint aki meghalt. Klári a téli sportokat szereti. És ő látta Uli Mayer osztrák sízőnőt a pályán meghalni, amikor nekiütközött a pályát szegélyező védőháló egyik tartó oszlopának, és nyakát törte. 'Pontosan úgy fekszik ott, ahogy Uli Mayer feküdt annakidején.' - mondta ijedten. Aztán végre bejöttek a hordágyosok. Vargát pokrócokkal kerítették körül. Percekig nem tudtuk mi van vele. Szoboszlai rohángált és integetett a partvonal felé. A kivetítőkön ott volt a felirat, hogy az esetet potenciális tizenegyes gyanús esetként vizsgálják. A nézőtér csendesen morajlott. Tíz perc elteltével folytatódott a meccs. Fogyott az idő, egyre-

másra jöttek a magyar támadások, csak valahogy mindig egy kis hiba csúszott a befejezésbe.

Ritmikusan zengett a hajrá!! - és pár másodperces szünet után a - magyarok!! biztatás. Klári egyre azt kiabálta felém fordulva, hogy 'ezek milyen impotensek!'. Én meg azt: 'Nyerni fognak, sokkal jobbak, mint a skótok, azok ha kétszer lőttek a kapunkra két félidő alatt'. Mellettünk két nő volt, ők is magyarok. Az idősebb állt a tolókcsci mögött, a fiatalabb volt a rokkant. A tolókcsciban ülő nő - Klári utóbb elmondta - nagyon szép volt, és tűsarkú cipőt vett fel az alkalomra. Persze én ebből semmit nem vettem észre, csak a kocsi mögött álló idősebb nő szurkolását érzékeltem. Amikor a 85. percben Rossi beküldte a cseréket - a neveket látva - kicsit már én is kétségbeesetten kiáltottam Klárinak: "ezekkel akarunk nyerni?!" És rögtön jött egy magyar kapufa. A mellettem álló nő dühösen csapott a tolókcsci karfájára. (utóbb tudtam meg, hogy a kapufát is Csoboth rúgta). Egyre erősödött a magyar hangorkán. Láttuk, amikor kiírták a kijelzőre a kilencvenedik percben, hogy a bíró tíz percet hosszabbít, de ott a kilencvenedik percnél megállt az idő, a nagy kivetítőkön nem jelezték, hogy mennyi idő telt el a hosszabbításból. Nem tudtuk mennyi lehet hátra. Támadott a csapat, de Nagy Zsolt ívelése is rossz volt.

Előttünk pár méterre egy német fotóriporternő fényképezte a magyar szurkolókat. Láttam a szemén a riadtságot a nagy hangzavartól, ahogy egy pillanatra találkozott a pillantásunk. A magyarok kórusban, énekelve skandálták: "Lőjjetek egy gólt". (Ez kiénekelve inkább egy j-vel hangzott. Klári azóta is énekelgeti.)

És akkor jött egy skót szöglet. A magyar kapu tőlünk elég messze volt. Csak az ott ülő skót szurkolók hangorkánját hallottuk. Beívelték a szögletet. Onnan kezdve, mint egy lassított, de inkább gyorsított film olyan volt az egész. Igazából föl sem fogtuk mi történt: csak azt láttuk, hogy a magyar kapu előteréből Orbántól Szoboszlaihoz kerül a labda, az előrerúgja egy fehér mezesnek, aki megiramodik a labdával, majd kiteszi szélre Sallainak (Sallairól tudtuk, hogy ő az). Sallai leviszi az alapvonalig és visszarúgja a labdát a tizenhatos közepe tájára. És látjuk, hogy ott, már a tizenhatoson belül, tisztán kapja azt egy magyar. Lendül a lába, lő, és bent van, rezeg a háló. Egy emberként ugrottunk föl, és ordítottuk, hogy gól! Klári is kiabált, a mellettünk lévő nők is. (Klári utóbb elmondta, hogy a német fotós nő a gólnál sírt). Láttuk, ahogy Csobothot ölelgetik a társai. A középkezdés után szinte azonnal lefújta a meccset a játékvezető. Schäffer úgy rohant el ugrándozva, karjait emelgetve, előttünk a partvonal mentén az alapvonal felé, mint egy bakkecske. Utána Gulácsi ugyanúgy. Bevallom én is ugráltam. Másnap fájt is az egyik térdem rendesen.

...

Hazafelé Kata vezette az autót Padováig. Este nyolckor értünk oda. Az éjfélí vonattal hazautazott Bécsbe. Azért szálltunk meg Padovában, mert Klári szerette volna ha én is láthatnám a Giotto-kápolnát.

2016-ban Firenzéből hazafelé jövet (február vége volt) megálltunk Padovában, de akkor nem jutottam be Giotto freskóihoz, mert a jegyet előre kell lefoglalni, megvenni. Klári már háromszor volt a kápolnában, és azt mondta az olyan élmény, hogy azt nekem is látnom kellene. Most még az EB-re utazásunk előtt megvette nekem a jegyet, és úgy szervezte az egészet, hogy hazafelé jövet megnézhessem."

Egy-két mozzanat kimaradt a Hajninak írt levélből:

A svájciak elleni meccsen Kerkez mindjárt az elején, itt az orrunk előtt – a tizenhatos magasságában – eladta, odaadta a labdát a jobb szélén elfutó svájci csatárnak, az köszönte és befordult vele a tizenhatoson belülré, már csak Gulácsi volt előtte, aki kirohanva jól zárta a szöveget és óriásit védett. Előttünk ült egy fiatal pár, a képen nem látszanak, itt a szünetben a fiú valószínűleg kiment sörért, amikor visszajött arról beszélgettünk (kicsit akcentussal ejtette a szavakat, lehet, hogy Németországban született), hogy bár ez a magyar válogatott amúgy sokkal jobb, mint az előző két EB-n szereplő, de az itt mutatott játék alapján lehet, hogy rosszabbul fog szerepelni, mint 2016-ban és 2021-ben. A második félidő hatvankettődik perce után, amikor Varga gólt lőtt: tíz percig úgy nézett ki, hogy a magyarok feljavulnak, egyre másra vezették a támadásaikat, akkor már ez a kapu volt a svájciaké, lelkesen ordítottunk a gyerekekkel, aztán sajnos a svájciak rendezték a soraikat, gyorsan kapcsoltak, nem tudtunk közelebb kerülni hozzájuk, igaz sokszor szabálytalankodtak is (nyilván mi is, de a szurkoló mindig az ellenfél szabálytalankodása miatt dühös); ilyenkor a srác nagyon ocsmányul káromkodott, és minden svájcit melegebb éghajlatra küldött, élükön a bíróval. Két öreg svájci szurkoló ült két sorral lejjebb, azok időnként meglepődve néztek hátra az őrzőgései miatt.

...

A németek elleni mérkőzésen egészen lent a tulsó szögletászló mögött ültünk, a képről érzékelhető, hogy hol, csak az nem a kölni, hanem a stuttgarti stadionban volt, a család többi tagja (Zsuzsa, Dani, Gábor Pestről, Kata Bécsből kb. tíz sorral ültek fölöttünk). A szünetben Gábor és Dani egy kicsit körülnéztek a magyar táborban,

Gábor észrevette, hogy Novák Katalin is ott ül a két fiával, odament és megkérte, hogy csináljon egy szelfit (nem mintha odalett volna azelőtt Novák Katalinért, de az alkalom és a helyszín miatt ez jó poénnak tűnt számára); Dani ennél sokkal jelesebb személyre akadt: Király Gáborra, ő „csak vele“ fényképezkedett, autogrammot is kért tőle. Régi emlék: 62-ben az atlétikai európa bajnokságot Budapesten rendezték, a sportolók az agráregyetem nem sokkal azelőtt felépült új kollégiumi épületeiben laktak, edzeni pedig az egyetem sportpályáin edzettek. Lali, aki akkor nyolc éves volt sokuktól kért autogrammot. Az atlétikai EB után a válogatott focistái is többször edzőtáboroztak itt, persze Lali mindig ott sündörgött körülöttük, nyilván én is, de Lali bátrabb volt, többükkel beszédbe elegyedett, és gyarapította az autogramm gyűjteményét. Majd alkalomadtán megkérdezem tőle, hogy vajon megvannak-e még ezek? Lehet, hogy valaki mosolyog ezen, de mindhárom meccsünkön, közvetlenül a kezdés előtt felhívtam Lalit, hogy hallhassuk együtt a himnuszt és a szurkolók morajlását, mint gyerekkorunkban annyiszor. A mexikói olimpia közvetítései például éjszaka voltak, beosztottuk, hogy az egyik nap én, a másik nap ő az ügyeletes TV-néző, de szigorúan egymás lelkére kötöttük, hogy amikor magyar győzelem születik, a himnusza fel kell kelteni a másikat.

...

A skótok elleni mérkőzés hangulatáról elég részletesen írtam a levélben, de ott is volt sok olyan, amiről nem: miközben Varga ott feküdt mozdulatlanul egy mögöttünk lévő német önkéntesnek azt mondtam: lehet, hogy meghalt. Ő megnyugtatóan rázta a fejét, hogy nem. A pálya széléről egy rendező srác szintén leányképezett bennünket, de azt a képet egyelőre nem találom.

...

Az EB további részét már Muggiában láttam, illetve a döntőt Magyarországon, Tihanyban. A spanyoloknak drukoltam, nem nagyon szeretem a németeket, bár el kell ismerni ez a csapatuk az EB-n nagyon jó volt, és ha az angol bíró a hosszabbításban – döntetlen állásnál – megítéli a németek javára a spanyol hátvéd nyilvánvaló kezezése után jogosan járó tizenegyest, akkor valószínűleg a németek jutottak volna a döntőbe, és ők is jobbak voltak, mint az angolok. De a fociban sincsen ha, csak néha megmagyarázhatatlan események, vagy bírói tévedések (ráadásul ma már a Var és a gólvonaltechnológia is segíti a bírót, a gólvonaltechnológia nem is hibázik, de a Var-nál rengeteg furcsa döntés születik: akkor is ha vizsgálunk egy jelenetet, de akkor is sokszor értetlenkedünk, hogy ezt vagy azt a szabálytalanságot miért nem vizsgálta meg a Var). A hazai „futballokos“ „szagértői“ tábor az Anglia-Szlovénia és főleg a Portugália-Grúzia meccsek után azon lamentált, kesergett, dühöngött, hogy milyen szemetek is ezek az angolok, vagy ezek a portugálok, hogy nem segítettek nekünk a csoportunkból való továbbjutáshoz, az angoloknak ehhez győzniük kellett volna, a portugáloktól elég lett volna hozzá egy döntetlen is. Szerintem meg sokkal jobb, ha egy csapat a saját teljesítményével vívja ki a továbbjutást, nem pedig másoktól várja el, hogy kikaparják számára a gesztenyét.

...

Larsék egyik német zászlója azóta is ott van a visszapillantó tükrünkön.

Az EB után ősszel még a Nemzetek Ligája meccsek vártak a csaptra. A németekkel, Hollandiával és Boszniával sorsoltak össze bennünket. A háromból csak Bosznia tűnt könnyebb ellenfélnek, bár ha azt vesszük, hogy a bosnyákok - a 2026-os vb.

pótselejtezőjén az olaszok tizenegyesekkel történő legyőzése után - ott lesznek a világbajnokságon, akkor azért ők sem egy lebecsülendő válogatott. Igaz azt 2025-ben még nem tudhattuk mi lesz 2026-ban.

A nemzetek Ligájában az első mérkőzést Németországban játszottuk. Rossi és a fiúk talán vissza akartak vágni a németeknek az Európa Bajnokságon elszenvedett vereségért, mindenesetre nagyon támadó szellemben kezdték a meccset. Az első negyedóraig nem is volt baj, de akkor a németek lőttek egy gólt, de még ezután is vitézül támadtak a magyarok, nem sokkal a német gól után Bollának volt egy nagy helyzete, de nem tudta berúgni, az azt követő szögletünk blokkolása után pedig Musiala megiramodott és berúgta a második német gólt. Saját szögletünkből kaptuk ezt is mint az írek ellen. 5:0 lett a vége. A súlyos vereség után Budapesten fogadtuk a bosnyákokat. Mindenki azt várta, hogy kikapunk. Nem kaptunk ki, 0:0 lett az eredmény. Ugyancsak Budapesten következett a Hollandia elleni találkozó: 1:1 lett a vége. Boszniában 2:0-ra győztek a magyarok. Utána Hollandiában viszont 4:0-ra kikaptak, az a mérkőzés Szalai Ádám rosszullete miatt emlékezetes (Szalai ekkor már pályaedzőként dolgozott a csapatnál). Zárásként itthon a németekkel döntetlent játszottunk (1:1); Szoboszlai a hosszabbításban lőtt tizenegyes góljával egyenlített. A Nemzetek Ligája megváltozott szabályai szerint, bár a csoport harmadik helyén végeztünk, az előző évi sorozattal ellentétben az A-csoportban maradáshoz 2025 márciusában osztályozót kellett játszsanunk a törökökkel.

...

2025:

Márciusban Törökországban 3:1-re kikaptunk, nem játszottunk rosszul, sok helyzetünk is volt, de azok kimaradtak. A mérkőzésről emlékezetes a törökök fiatal tehetségének (Arda Güler, ha jól emlékszem a nevére) és Szoboszlainak a kakaskodása, meg az azt követő sajtóbeli üzengetések, Szoboszlai az üzengetéseiben kicsit nagyképu volt. És itt érkeztünk el ahhoz az Orbán interjúhoz, amivel ezt az írást kezdtem. Azt a részt nem idéztem, ahol Orbán azt mondja: jövő héten itthon megütjük a törököket, és bent maradunk a Nemzetek Ligája A-csoportjában, mert nekünk a legjobbak között van a helyünk. Valahogy így mondta: a legjobbak között. Én a török focit is szeretem, a 2002-es dél-korei-japán közös rendezésű világbajnokság és a 2008-as bécsi európa bajnokság óta különösen, akkoriban nagyon jó csapatuk volt, de a 2024-es EB-n is jól játszottak. 2002-ben a világbajnokságon, a brazil-török elődöntőn történt: Ilhaan (talán így írják a nevét) a török jobbszélső rohant a kapu felé, már a brazil térfélen, Carlos Alberto szerelni akarta, erre Ilhaan egy olyan trükköt mutatott be, aminek a kivitelezése ellentmond minden fizikai törvénynek: kicsit lelassította a labdát, elé került és páros lábbal, valahogy úgy ahogyan a kosárlabdázók csinálják a kezükkel, a labdát a háta mögül felszedte és egy lágy ívvel Carlos Alberto feje fölé átemelve szabadon törhetett a kapu felé, Carlos Alberto brazil focista volt a javából, emlékezetes szabadrúgás gólokat lőtt, egy ilyet úgy lőtt be Bartz kapujába, hogy a labda útja szintén fizikailag lehetetlennek tűnő röppályán, S-alakban kígyózva vágódott a jobb felső pipába, az egyébként kiváló, kopasz francia kapus csak hüledezve nézte; szóval Carlos Albertonak, mint vérbeli labdazsonglőrnek és műértőnek Ilhaan produkciója annyira tetszett, hogy egy pillanatra megállt és megtapsolta, és csak ezután iramodott a török csatár után (ettől brazil a brazil, a brazil foci, egy európai hátvéd biztosan letarolta volna Ilhaant, brutálisan elejét véve minden művészetnek, műalkotásnak. Kicsit elkanyarodtam, de ez az írás a foci keltette élményekről szól: a brazil

Ronaldinho is varázslatosan cselezett, egy Barcelona Real meccsen az örületbe kergette a szintén világsztárokból álló madridiakat, Ronaldinho őrzését Zidane-ra bízták, van egy kép, ahol Ronaldinho a szögletászlónál áll és az állóképen is látszik, hogy jobbra balra kaszál a lábával a labda fölött, de Zidane aki jól állja a szöveget, nem hagyja a brazilt elfutni, hanem két méterre tőle leguggol és érdeklődve figyeli mi is lesz ebből?)

Budapesten a törökök 3:0-ra vertek bennünket. Ilyen előzmények után jött el a szeptember, a világbajnoki selejtező sorozat. Mindenki fogadkozott: a honi „szagember“-gárda, az MLSZ, Rossi, de a csapat is, hogy annyi év után végre ismét kint leszünk a világbajnokságon, sikerrel vívjuk meg a selejtező sorozatot, és ha nem is egyenesben, de a pótselejtezők sikeres megvívása után biztosan kijutunk. A selejtező csoportbeli ellenfeleink: Örményország, Portugália, Írország.

Írországban kezdtünk: 2:2 lett. Varga már a második percben vezetést szerzett, a harmincadik perc táján pedig Sallai fejtelt egy szép gólt. Félidőben még 2:0 volt az állás a javunkra. A második félidő viszont rosszul indult, Sallai az ellene elkövetett és a bíró által néha megtorlatlan szabálytalanságok miatt az egyik ilyen esetről elvesztette a fejét és utána rúgott az egyik ír játékosnak. A bíró rögtön kiállította. Innen már nehezzé vált a mérkőzés, örülhettünk a döntetlennek is. Dibusz sokszor nagyot védett, de az írek egyenlítő góljánál rosszul jött ki a kapuból (megjegyzés: a két ír gól közül az egyiket Parrott rúgtaz egyik ír gólt Parrott rúgta). Egy megnyert meccset vesztettünk döntetlenre. Portugália következett itthon. Ez is jól alakult, mert Sallai nélkül is szereztünk két gólt, mind a kettőt Varga, fejesből, de alig volt már hátra pár perc, amikor Szoboszlai még mindig támadást szeretett volna indítani: a tizenhatosunk előterében a vele szemben, tőle hat-nyolc méterre, a portugáloknak háttal álló Kerkezhez passzolt, de Kerkez erre kicsit lassan mozdult, és nem érzékelte, hogy a mögüle kiugró portugál csatár lecsap a labdára, egyet tol rajta befelé és tizennyolc-húsz méterről könnyörtelenül a kapunkba lő. Itt egy biztos döntelen meccset rontottunk el. Az ellendrukkerek kárörvendve mondták, hogy a két liverpooli játékosunk hozta össze a portugálok győztes gólját. Igazából az esetről Szoboszlai hibázott nagyobb, hiszen neki látnia kellett a Kerkez mögött ugrásra készen álló portugált, ezt a két meccset még itthon Tihanyban láttam. A kávézóban a férfiakkal meg is beszéltük szomorúan, hogy milyen nagy kár ezért az elpazarolt három pontért. De pótselejtezős helyben való reményünket nem vesztettük el, annál is inkább, mert Írországban azért nemcsak elvesztettünk három pontot, hanem a nagy riválistól szereztünk egyet. A további mérkőzéseket Olaszországból már csak írásos közvetítésekben tudtam követni. Kiszurkoltam az örmények elleni két győzelmet, örültem Szoboszlai utolsó perces egyenlítésének (2:2) Portugáliában, és némi rosszat sejtő jeges borzongással olvastam, hogy utolsó előtti meccsükön az írek könnyedén legyőzik Portugáliát. Mindegy, gondoltam utána én is, és annyi millió magyar focidrukker: nekünk az utolsó meccsükön az írek ellen a pótselejtezős helyhez elég a döntelen is, de miért is vagyunk kishitűek?, a kezünkben van a sorsunk: győzni fogunk és kész. Rossi a mérkőzés előtt azt mondta: ez életem legfontosabb meccse, a csapat is azt mondta, mindenki fogadkozott. És úgy is indult: Lukács már a harmadik percben gólt lőtt. Parrott az első negyedóra végén egyenlített, Varga a harminckettedik percben gyönyörű fordulásos kapásgóllal fordított. És innen, de igazából a második félidőtől kezdve eléggé érthetelen módon a csapat húzni kezdte az időt. Volt egy pár

megmagyarázhatatlan csere a hatvanadik perc táján is: Schäffer és Lukács lejött, Parrott a nyolcvanadik perc táján egyenlített, Dibusz képtelen volt a szögleteknél elhagyni a gólvonalat. Tudtuk, hogy az írek ívelgetni fognak, Dibusz helyett valószínűleg Tóth Balázst tette volna be a sorsdöntő meccsre Rossi, de Tóth sajnos a sorozat közben megsérült, Szoboszlainak a nyolcvanötödik percben még volt egy ígéretes előretörése, Sallai is veszélyeztetett néhányszor; a legérthetlenebb és értelmetlenebb cserék a 93. percben történtek: Rossi lehívta Sallait és Negot, két rutinos játékosát, helyükre Mucsit és az ezidáig a válogatottban még soha nem szereplő Redzic-et küldte be. És akkor a 90+6 percben a magyar tizenhatos oldalvonalától egy erőtlenül előre küldött labdát a szinte a félpályáig előre futó ír kapus lekezelt, majd azt - társa intésére - a magyar térfél jobb oldalára, a tizenhatoson belülré ívelte. A labdára a két legjobban fejlődő játékosunk: Varga és Willi Orbán ugrott föl, de az átszállt a fejük felett, pontosan egy ír játékos fejére, aki azt lefelé irányozva megcsúsztatta, a pálya bal oldaláról Mucsi kíséretében keresztben berohanó Parrott lábához, aki a gólvonalon elvetődő Dibusz alatt a hálóba lőtt. Nem szabad itt a balsorsban, vagy a játékosokban keresni az okot, vagy a hibát. Ezt Rossi rontotta el, élete eddigi legfontosabb meccsén, ahogy ő mondta a mérkőzés előtt. Klári lányának van egy barátnője, s a barátnőnek két fia. A nagyobbik fiú a szülés során megsérült, ennek következtében a mozgásában kicsit korlátozott, nagyon magas növésű, azonkívül diszcalculiában szenved, de különben jó tanuló, és ő is ugyanúgy szereti a focit, mint Dani, ő is ugyanúgy ismer minden csapatot, minden játékost, és érti is a foci lényegét. Az öccse fociuliba jár, egyesületben játszik, Sallalihoz hasonló alkatú gyerek, nagyon jól focizik. Az apjuk a válogatott meccsekre, ha itthon játszunk, mindig elviszi a két gyereket (a portugálok elleni seljtezőre Danit is elvitte, az írek ellenire csak a saját fiait). Zalánnal, a sérült fiúval pár napja erről az írek elleni meccsről beszélgettem. Hogyan élte meg ő ezt ott a helyszínen? Zalán tizenhárom éves nagy fiú, azt felelte: sírtam.

Beteszem még ide egy a mérkőzés másnapján írt kommentemet egy poszthoz, mérgemben írtam, mert dühített a sok ellendrukker, akik a magyar miniszterelnök (mostmár csak volt miniszterelnök) foci imádatára adott ellenreakciójukként nem ártallanak ilyen vereségek után örvendezni, kárörömködni:

ATCG szerint:
2025.11.17 21:58

„Ők nem állták ki a jellempróbát, ők nem voltak eléggé férfiak, és pont egy ilyen jellemes országban, ahol a férfiak ennyire, de ennyire.”
És én sem, mert Vattabizzel ellentétben nem örülök neki, és nagyon is foglalkoztat még ma este is ez a gól; persze a túlzott elvárások, a honi közeg miatt várható volt a végjáték; ha - de soha nincs ha - a tegnapi meccs Írországban lett volna, akkor - a mutatott játék alapján - az eredmény biztosan legalább döntetlen. Olaszországban vagyok, nézni nem tudtam, csak percről-percre szövegben követni a meccset és a meccs közbeni hisztérikus, szinte kötelezően önbeteljesítő jóslat-kommenteket olvasva értem a 96. perc végére. Tudom semmit sem jelent az, ha döntetlen marad a végeredmény, hiszen jött volna a pótselejtezői, vagy az esetleges kijutás esetén a vb csoportközi meccseken megélt izgalom, izgulás, szurkolás.

Nem sörrel a kézben, hanem valóban hitetlenkedve rázva a fejünket, hogy ennyi volt. Esterházy, Moldova nem élnek már, de ha élnének, biztosan szintén hasonlóan nem tudnának egy pár napig szabadulni az „élménytől”. A káröröm az eléggé csúf dolog. Ez a dagadt presswurst, ez a kiba...ott 0V (az osztrákoknál már ezen a néven „tisztelik”) soha nem fogja elvenni tőlem a szurkolás élményét.

Tavaly a párom megadta nekem azt az örömet, hogy az EB-n - a Stuttgart közelében élő német barátai vendégszeretét élvezve -, előben láthattuk mind a három magyar meccset.

Az utolsó, a skótok elleni meccs utolsó pillanata, ugyanaz volt a mi szempontunkból, mint a budapesti az írek szempontjából, vagy - biztosan emlékeznek még rá néhányan az ide írók közül - az izlandiak skótokhoz hasonlóan átélt utolsó pillanatos sokkjára, amikor Szoboszlai gólja búcsúztatta őket (úgy rémlik az írek izlandi szövetségi kapitánya részese volt annak a magyar-izlandi pótszelejtezős meccsnek). Aki a focinak szurkol, az átérzi az ellenfél szurkolóinak örömét és bánatát is. Soha nem felejttem el azt a két skót kisgyereket ahogy , - miközben késő este a stadion közelében lévő vasúti megállóban a vonatunkat vártuk - bánatosan és álmosan, nagy szemeket meresztve az idegen országban, ott álldogálnak a szüleik előtt.

...
‘Te köcsög liverpooli, most megkaptad’ - vagy valami hasonló gusztustalan mondattal örvengött az ír TV „szagértő” kommentátora a győztes góljuk után, ő biztosan valamelyik másik nagy angol klub szurkolója, de mi köze van az ír győzelemnek ahhoz, hogy Szoboszlai történetesen a „szagértő állat” kedvenc csapata vetélytársának a játékos? Szoboszlairól egy photoshoppolt kép felkerült rögtön az Internetre, ahogy az ír szurkolók felé fordulva - két szemét dörögölve sírást mímelve - gúnyolja őket a második magyar gól után. Ezt a képhamisítást valószínűleg nem egy ír szurkoló, hanem egy magyar ellendrukker követte el.

...
JT szereti a focit, azért ír néha posztot a fociról, a tavalyi EB után egy itteni vitában bevallotta, hogy gyerekkorában sírt, amikor a kedvenc csapata kikapott. A magyar foci-témájú posztjait is a mélabú iratja, a „siratják a semmit, a másét”- hangulata.

...
Zárásként álljon itt Szoboszlai meccs utáni párszavas felelgetőse:

„- Mennyire fáj most a szíved?

- Nagyon.

- Lehet egyáltalán most elemezni...

- Nem.

- ...hogya, hogyan jött vissza ez az ír csapat a mérkőzésbe?

- Nem.

- Jó mentalitású, fantasztikus gólokat szerző magyar válogatottat láthattunk. Egyszerűen ilyen igazságtalan néha a futball? Hogy látod?

- Úgy néz ki, igen.”

„Bár... A szurkoló mindent tud, nem hülye, legbelül tudja a reális esélyeket, csak éppen ettől eltekint. Szurkolónak lenni költői létet jelent.” írja Esterházy

„A verhetetlen tizenegy szétszóródott. Többségük az Egyetértéshez, a vendéglátó-ipari szakma csapatához igazoltatta magát, az egykori fővájárok gebines eszpresszók vagy italmérések vezetői lettek. Másokat a különféle kisipari szövetkezetek labdarúgó együttesei kaparintották meg, csak az öreg főkomornyik háritott el magától mindenféle ajánlatot, habár a játékoscsábítók éppen őt környékezték meg leginkább. Kijelentette, hogy vissza kíván térni szülőhazájába, Mohamedániába.

Jascsák kikísérte a repülőtérre egykori játékosát. A búcsúzásnál a majom fejére húzta Jascsák kezét, mintha áldását kérné:

– Nagy fehér atya és segédszertáros! – mondta. – Attól félek, hogy már csak az örök futballmezőnkön találkozunk.

– Te biztos otthon is válogatott leszel.

A majom megrázta a fejét:

– Nem, én nem játszom többé emberek között. A futball nagy és szép dolog, az istenek ajándéka, de ami az emberi világban hozzátapad, azt én, attól félek, nem tudom elviselni. Sajnos, neveltetésem a dzsungelben nem készített fel ilyesmire.

A megafon már jelezte a repülőgép indulását, a főkomornyik hirtelen megcsókolta Jascsák kezét, és elsietett.

Allah Akbárban küldöttség várta mint a verhetetlen tizenegy egyetlen hazatérő tagját, de ő elmenekült az ünneplés elől, egy ültetvényen szétszórta ruháit és cipőit, csak a Traveller's Club felírású, aransujtásos sapkáját tartotta meg.

Több hír nem érkezett felőle, hacsak nem fogadjuk el valóságnak egy angol utazó beszámolóját, melynek hitelességét a távirati ügynökségek erősen megkérdőjelezték. Az utazó azt írja, hogy egy dzsungelben töltött, holdfényes éjszakán futballozó majmokat látott. Európai csapatoknál elképzelhetetlen technikai bravúrokat mutattak be a labdával, de a partvonal mellett álló, aransujtásos sapkát viselő edző így is elégedetlenkedett, többször is megállította a játékot, és személyesen mutatta be, hogyan képzel el egy-egy megoldást.

Sajnos – fűzi hozzá az angol utazó –, nem sokáig gyönyörködhettem mutatóványaikban, mert ahogy észrevették, hogy egy ember figyeli a játékukat, felmásztak a kókuszdiófákra, és vérben forgó, ellenséges szemekkel néztek le rám. ,,

[Moldova: A verhetetlen tizenegy c. írásának utolsó oldala]

Egy emléket kihagytam egy jubileumi magyar-osztrák meccsen (most hogy rákerestem a száztizediken 1965 ősze elején, és ez a jubileumi mérkőzés történetesen a hatvanhatos angliai világbajnokságra kijutás egyik selejtező meccse is volt egyben) együtt ül a Népstadionban a család: anyukám, apukám, Lali és én. A szüleim akkor még együtt voltak, és apukám rá tudta venni anyukámat, hogy eljöjjön velünk. Ragyogó napsütéses délután volt, a nézőtérben körben piros-fehér-zöld tengerként hullámoztak a magyar zászlók a kezdő sípszó előtt. Boldog izgalommal morajlott a nép. A magas tribünkaréj középmagasságában ültünk, a pálya közepe táján. Onnan, mindent jól láthat az ember.

1./ <https://www.eredmenyek.com/foci/vilag/vb-1962/#/l4sAdX90/tabella/osszesített/>

2./ <https://www.beol.hu/seta-ter/2019/12/az-emlekezes-muveszete>

3./Hetedikes voltam. És az is lehet, hogy nem hétköznapi volt. Azt viszont nem tudom hol jártam, hogy kicsit később értem haza, mint ahogyan megbeszéltük, és majdnem elkéstük a HÉV-et és a mérkőzés kezdetét. Azt sem értem Lali miért nem volt ott velünk.

4./

Magyarország - NDK 3-2 • 1965. október 9.

Magyarvalogatott.hu

<https://magyarvalogatott.hu> > ...

· [Traduci questa pagina](#)

Világbajnoki selejtező mérkőzés Budapesten. Gólszerzők: Rákosi Gyula 40', Novák Dezső 53', Farkas János 80' illetve Peter Ducke 30', 72'

7./

[Magyarország - Bulgária 3-1 • 1966. július 20.](#)

[Magyarvalogatott.hu](#)

<https://magyarvalogatott.hu> > ...

[·Traduci questa pagina](#)

Világbajnoki csoportmérkőzés Manchesterben. Gólszerzők: Ivan Davidov 43' (öngól), Mészöly Kálmán 45', Bene Ferenc 54' illetve Georgi Asparuhov 15'

5./6./

Magyarország - Brazília 3-1 • 1966. július 15.

Magyarvalogatott.hu

<https://magyarvalogatott.hu> › ...

[·Traduci questa pagina](#)

Világbajnoki csoportmérkőzés Liverpoolban. Gólszerzők: Bene Ferenc 3', Farkas János 64', Mészöly Kálmán 74' (11-esből) illetve Andrade Tostão 15'

8./ <https://www.magyarfutball.hu/hu/merkozések/1966-07-23/szovjetunio-magyarország>

9./ <https://tempofradi.hu/1969-ix-14-vb-selejtezo-csehszlovakia-magyarország-3:3>

10./ <https://www.youtube.com/watch?v=7OVkiyvY9VU>

11./ <https://www.magyarfutball.hu/hu/merkozések/1972-03-29/magyarország-nszk>

12./ <https://tempofradi.hu/1972-v-17-eb-selejtezo-magyarország-romania-2:1>

13./Nem volt pótszelejtező, Svédország az utolsó meccsen Máltát legyőzve csoportelsőként jutott ki.

14./ <https://www.nemzetisport.hu/magyar-valogatott/2023/06/nepsport-nem-ismertuk-a-gyozelem-titkat>

15./ <https://index.hu/sport/futball/2022/vb/2022/10/31/vb-1974-johan-cruyff-hollandia-nszk-szubjektiv-vb-elmeny/>

16./ <https://www.nemzetisport.hu/labdarugo-nb-i/2023/03/nepsport-juventus-csoda-a-megyeri-uton>

17./A négy közé jutásért volt.

18./ <https://www.youtube.com/watch?v=FbATivH9O5s>

19./

https://www.google.com/search?q=guttmann+b%C3%A9la+%C3%A1tka&sca_esv=58ed6498840539ce&source=hp&ei=QNBXaZ7PAqTLi-gP6MDXwAQ&iflsig=AOw8s4IAAAAAaVfeUCyiGTqAvpzETWrIKF30ZLGEi9v9&oq=guttmann+B%C3%A9la&gs_lp=Egdnd3Mtd2l6lg1ndXRtYW5uELDqWxhKgIIATIJEC4YgAQYExgNMggQABgTGA0YHjIIIEAAYExgNGB4yCBAAGBMYDRgeMggQABgTGA0YHjIIIEAAYExgNGB4yCBAAGBMYDRgeMgoQABgTGBYYChgeMgoQABgTGAgYDRgeMgoQABgTGAgYDRgeSOG0AVCfDFjdgAFwA3gAkAEAmAHpAaAB2Q2qAQYzLjEwLjG4AQHIAQD4AQGYAhCgAvQPqAlAwgIOEC4YgAQYxwEYjgUYrwHCAGUQABiABMICBRAuGIAEwglLEC4Yg

[AQYxwEYrwHCagsQLhiABBjRAXjHAcICBxAuGIAEGA3CagcQABiABBgNwglGEAAyFhgewgIIEAAyFhgKGB7CagUQABjvBZgDBfEFz_luhdCLc--SBwYOLjExLjGgB7WBAbIHBJuMTEuMbgHzA_CBwYzLTEOLjLIB_oBgAgA&sclient=gws-wiz](https://www.youtube.com/watch?v=L1rqeSXOMaQ)

20./ A Népstadionban volt.

<https://magyarvalogatott.hu/merkozések/magyarország-argentina-1976-03-27>

21./ <https://futballtortenelem.mlsz.hu/hir/62-eves-a-valogatottban-az-osztrak-magyar-on-debutalo-torocsik-136874>

22./ <https://www.nemzetisport.hu/magyar-valogatott/2016/04/egy-egyszeru-de-zsenialis-elitkolt-csellel-nyert-a-magyar-valogatott>

23./ <https://www.youtube.com/watch?v=L1rqeSXOMaQ>

24./

https://index.hu/belfold/tegnapiujsag/2008/05/30/argentina_magyarorszag_2_1/?token=9e1a05225967992930ed446187bf0e7c

<https://focivb2018.24.hu/hirek/2018/06/07/tenyleg-a-vilag-igazsagtalansaga-tortent-velunk-1978-ban/>

Hát nem egészen úgy történt, ahogyan emlékeztem rá, de a lényege azért igen.

25./ <https://www.fociclub.hu/2018/03/15/argentina-peru-1978-beismerte-a-bundat-az-egyik-resztvevo-jatekos/>

26./

<https://www.youtube.com/watch?v=Y8IHUKJIWw4>

27./

<https://www.magyarfutball.hu/hu/merkozések/2004-06-06/nemetország-magyarország>

28./

[https://hu.wikipedia.org/wiki/2006-os_labdar%C3%BAg%C3%B3-vil%C3%A1gbajnoks%C3%A1g_\(d%C3%B6nt%C5%91\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/2006-os_labdar%C3%BAg%C3%B3-vil%C3%A1gbajnoks%C3%A1g_(d%C3%B6nt%C5%91))

29./

„Meccset tulajdonképpen egyedül kell nézni, szigorúan és nagyvonalúan, nem baráti társaságban. „Nem szórakozni jöttünk, hanem meccset nézni.””

30./

„ És hogyan vált be Lothar Matthäus a magyar válogatottnál?, kérdi a Hesz^{30*} kicsit hirtelen, de mielőtt még válaszolhatnék, folytatja, Lothar Matthäus olyan, mint Thomas Mann: az ember szeretné egy legyintéssel elintézni, de nem megy; ha megpróbálja, ő maga lesz nevetséges. Evvel nem értek egyet. Thomas Mann soha nem blöfföl. Bár blöffölne néha...”

[Esterházy: Utazás a tizenhatos mélyére]

30*./Hesz-t Esterházy a könyvben inkább, mint álmai asszonyát, Ramónának nevezi. Ramóna egy német másodosztályú csapat edzőjének a lánya. Ért a focihoz. Ő kíséri Esterházyt alacsonyabb osztályú meccsre, hogy könyvéhez anyagot gyűjthessen.

Ramóna: az írás szüli az írást. Rékának volt egy rakoncátlan 10 év körüli gyerek tanítványa Fóton, Regő. Regő a velünk átellenben lakó házban lakott. Kezelhetetlen, rossz gyerek volt, diszlexiás is. Az anyjáék sokat dolgoztak, keveset voltak otthon, így az anyja Rékát kérte meg, hogy iskola után – legalább három nap egy héten - , munkából hazatérve foglalkozna-e a gyerekekkel? Regő mindennel szeretett inkább foglalkozni, mint a tanulással. Különböző képzelete volt, és fogalmazásai is igen jól sikerültek, ha volt ilyen házi feladata. Az anyjának fogalma sem volt arról, milyen jól és mikről ír a fia. Egy alkalommal Regő azt mesélte Rékának, hogy tegnap – Ramóna miatti szerelmi bánatában – a tetőtérben felakasztotta magát a csillárra, de az leszakadt. Réka ijedten kérdezte másnap az anyát, hogy tud-e az esetről? Nóra azt felelte, hogy dehogyis: kitalálás az egész. Harmadnap Regő megmutatta Rékának Ramónához írott versét: Ramóna, Ramóna...így kezdődött. Igazi szerelmes vers volt.

31./ <https://www.youtube.com/watch?v=muOMyjrJcw>

32./2026 januárjában arra jártam, a fénykép tanúsága szerint szép és jó játszóteret csinálnak, csináltak a helyére. A háttérben álló épületben laktunk, még a volt lakásunk konyhaablaka is látszik a lépcsőházi bejárat mellett a földszinten.

33./

<https://www.magyarfutball.hu/hu/merkozések/1965-09-05/magyarország-ausztria>